

Eskişehir Sanayi Odası Koronavirüs Beklenti ve Etki Ölçüm Raporu

2020

“Beni Türk Hekimlerine Emanet Ediniz”

Mustafa Kemal ATATÜRK

***Sanayicilerimiz sağlık çalışanlarına güveniyor.
Kendilerine ve ailelerine sonsuz şükranlarımızı sunuyoruz.***

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek, çözüm önerileri geliştirmek ve önümüzdeki 3 ay boyunca beklentileri ortaya koymak amacıyla **“Koronavirüs Beklenti ve Etki Ölçüm Raporu”** hazırlanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışma kapsamında;

- ESO üyesi 738 firmanın %90'ına birebir ulaşılmış ve salgın sürecinde yaşanan sıkıntılar toplanmıştır.

- Üyeler üzerinde uygulanan anket çalışması ile 2020 Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında korona virüsün iş dünyasına nasıl bir etkisi olacağı tespit edilmeye çalışılmıştır.

- ESO Meslek Komiteleri Başkan ve üyeleri kanalıyla tüm sektörler özel durum ve beklentiler detaylandırılmıştır.

Raporda değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi adına toplanan görüşler sektörel olarak sınıflandırılmıştır. Böylelikle yaşanan genel problemlerin yanında sektörler özgü özel durumlar da yansıtılmıştır.

“Vergilendirilmiş kazanç kutsaldır”

Ülkemiz kalkınmasına yıllardır destek veren sanayicilerimiz ve çalışanlarımızla en kısa zamanda Türkiye'yi hak ettiği noktaya getirmek için gece gündüz çalışacağız. Covid19 belasından sonra ülke olarak, hem kamu hem özel sektör hem de son tüketici alımlarında **“YERLİ”** olanın seçilmesi şüphesiz ki en büyük arzumuzdur. Daha çok ihracat, daha az ithal ve lüks tüketim ülkemizin geleceğinin temel taşlarıdır.

Eskişehir ve Eskişehir sanayisi üstüne düşen görevi layığı ile yapmaya muktedirdir.

Yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçlarına göre; şirketlerimizde temkinli bir tedirginlik havası olmasına rağmen, daha önceden ekonomik krizlere karşı fazlasıyla korunma yöntemlerine ve krizleri yönetme becerilerine sahiptirler. Şirketlerimizin en büyük kaygıları; verilen devlet desteklerinin ihtiyacı olan, gerçekten hak eden firmalara verilmesinin sağlanmasıdır. Kıt kaynakları olan sanayicilerimiz; devletimizin kaynaklarının en efektif bir şekilde değerlendirilmesini, ihtiyacı olup hak eden şirketlere verilmesini arzu etmektedir. Şirketlerimizin yöneticileri ile yapmış olduğumuz görüşmelerde alınan ekonomik tedbirlerin uygulamasının geç başlaması, kriterlerin henüz belli olmaması, bankaların derecesi yüksek firmaları gözetmesi ve tedbirlerin bürokrasinin altında ezilmesi, yok olması en önemli tedirginlikleridir.

SANAYİMİZ, SANAYİCİMİZ DEVLETİMİZDEN EN AZ 3 AY KOŞULSUZ DESTEK BEKLEMEKTEDİR.

Özellikle bu dönem içerisinde sektör temsilcilerimizin raporları genel anlamda piyasalarda, ödemelerin aksaması, şirketlerin kapanması ya da küçülmesi, çek ödemeleri, yatırımların azalması, gayrimenkul satışlarında düşüş vb. sebeplerden dolayı nakit sıkışıklığının olacağı yönündedir. İnşaat sektöründen, Otomotive, Havacılığa, Makina Metal ve Gıda Sektöründen Madencilğe kadar tüm alanlarda üretim yapan şirketlerimizin en büyük dileği işsizlik oranlarının yükselmemesi, kalifiye elaman kaybı yaşamamaktır. Özellikle bazı sektörlerde, (otomotiv, havacılık, beyaz eşya vb.) kısa sürede taleplerin oluşmayacağı yönünde endişeler bulunmaktadır.

Yapılan görüşmelere esas olarak, tedarik ve lojistik zincirlerindeki sıkıntılar, yine global piyasalardaki taleplerin düşüşü şirketlerin en önemli şikayetlerini teşkil etmektedir. Üretim ve imalat yapan şirketlerimiz; devletin açıkladığı vergi, SGK, muhtasar vb. ertelemelerin tüm sektörlerde yaygınlaştırılmasını talep etmektedir. Zira bu dönem içerisinde en büyük maharet, her şeye rağmen ülkemizin önemli değeri olan **ÜRETİM GÜCÜNÜ MUHAFAZA** etmektir.

Faizsiz krediler, KOSGEB'in stratejik sektörlerde bürokrasiye takılmadan hızla yeni destek paketleri açıklaması, istihdamı korumaya yönelik nakit destekler, faturaya istinaden banka kredi imkânları, KDV indirimleri ve tüm sektörlerdeki KDV alacaklarının ve kamu alacaklarının ödenmesi temel nakdi destek talepleridir.

Ayrıca Covid-19 pandemisinin kısa sürede bitmesi ve bu dönem içerisinde hasarsız olarak üretim yapan şirketlerin korunması, tüm sanayicilerimizin ve çalışanlarımızın en büyük arzusudur. Zira, Türkiye'nin potansiyeli büyüktür ve Türk Sanayisi kısa süre içerisinde tekrardan ihracat rekorları kırmak için hazırlanmaktadır.

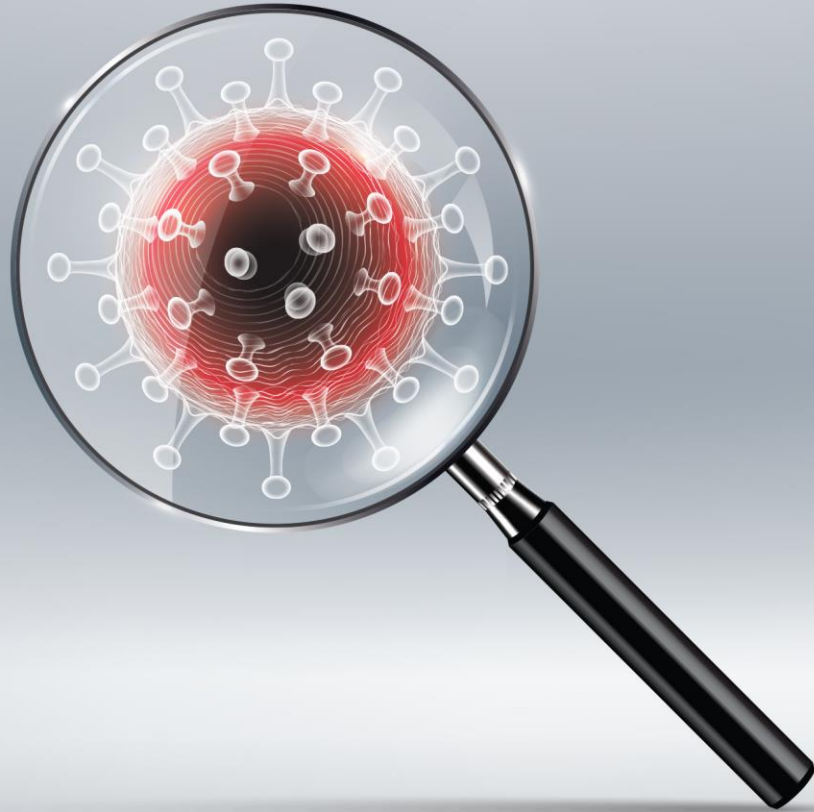
Sanayicilerimizin ve çalışanlarımızın yıllardır oluşan emekleri Devletimizin güvencesi ile daha güçlü olacaktır. Ülkemiz bu beladan en kısa sürede kurtulacak ve Dünya'da hak ettiği yeri bulacaktır.

Kamuoyuna saygıyla arz ederiz.

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI KORONAVİRÜS BEKLENTİ VE ETKİ ÖLÇÜM RAPORU

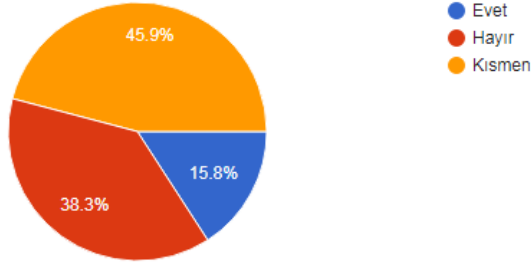

2020

Eskişehir Sanayi Odası Koronavirüs Beklenti Eğilim Anketi Sonuç Raporu

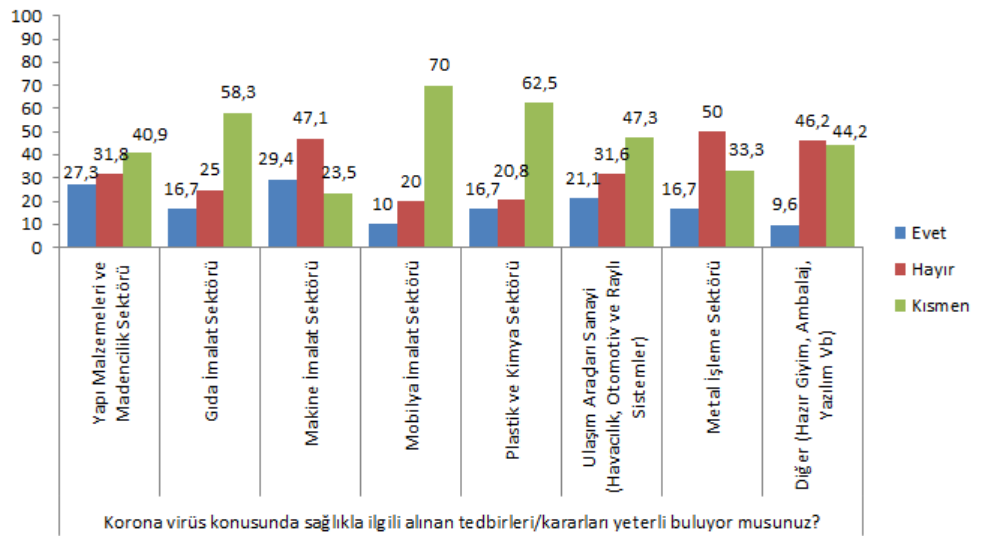
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sürecinde üyelerimizin önümüzdeki 3 ay (Nisan, Mayıs, Haziran) için beklentilerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Koronavirüs Beklenti Eğilim Anketi” sonuçlanmıştır. ESO üyesi firmaların katılım sağladığı araştırmanın sonuçları ilgili mercilere ulaştırılmak üzere rapor haline getirilmiştir. Eskişehir sanayisini %90’ın üzerinde temsil eden ve ESO’nun altında faaliyet gösteren meslek gruplarına göre detaylandırılmış çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

1. Korona virüs konusunda sağlıkla ilgili alınan tedbirleri/kararları yeterli buluyor musunuz?

Ankete katılım sağlayan firmaların %38,3’ü “Korona virüs konusunda sağlıkla ilgili alınan tedbirleri/kararları yeterli buluyor musunuz?” sorusuna “Hayır” şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %45,9’u bu soruyu “Kısım”, %15,8’i ise “Evet” olarak cevaplamışlardır.

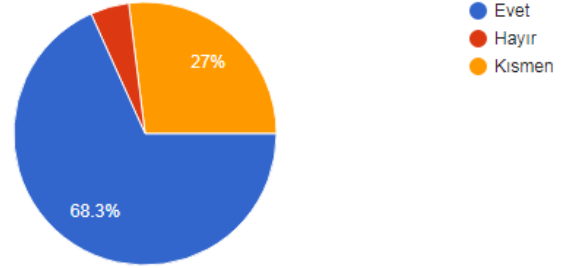
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevapları üretim alanlarına göre analiz ettiğimizde, korona virüs konusunda sağlıkla ilgili alınan tedbir ve kararları en yetersiz gören sektör %50 ile Metal İşleme Sektörü olmuştur. Bunu %47,1 ile Makine İmalat Sektörü, %46,2 ile Diğer (Hazır Giyim, Ambalaj, Yazılım vb.) sektörler izlemiştir.

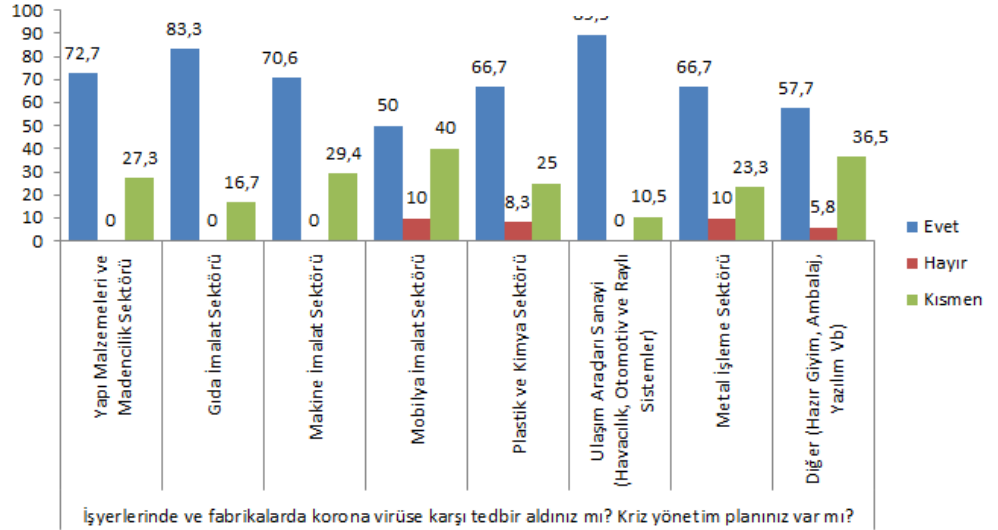
Sonuç: Sanayicilerimiz; sağlık ile ilgili topyekün alınan kararları uygun karşılamak ile birlikte, kontrollerin sıklaştırılması, testlerin sayılarının artırılması konusunda fikir birliği içerisinde. Bu özel dönemden geçerken, gecelerini gündüzlerine katan sağlık çalışanlarımız takdire şayan bulunmaktadır. Anketimize katılan firmaların önemli bir kısmı sağlık konusunda alınan tedbirler konusunda memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

2. İşyerlerinde ve fabrikalarda korona virüse karşı tedbir aldınız mı? Kriz yönetim planınız var mı?

Ankete katılan ESO üyesi firmaların %68,3'ü işletmelerinde salgına karşı tedbirlerin alındığını ve bir kriz yönetim planları olduğunu ifade etmişlerdir. Firmaların %27'si bu soruya "Kısmen", %4,7'si ise "Hayır" cevabı vermişlerdir.

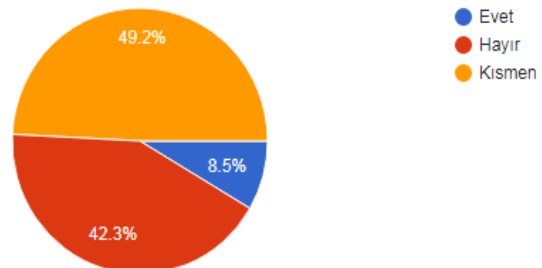
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevapları üretim alanlarına göre analiz ettiğimizde, korona virüse karşı en yoğun tedbir alan sektörlerin %89,5 ile Ulaşım Araçları Sanayi, %83,3 ile Gıda İmalat Sektörü ve %72,7 ile Yapı Malzemeleri ve Madencilik Sektörü olduğu görülmektedir.

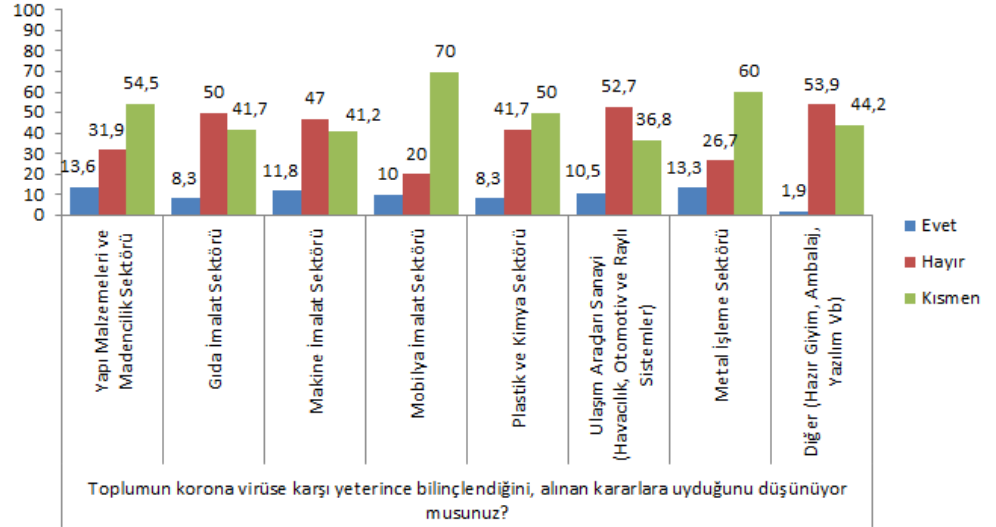
Sonuç: İşletmelerimizin önemli bir kısmı 2000 yılından başlayan süreç ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği konusunda adımlar atmışlardır. Fabrikalarımızın önemli bir kısmı yeni ya da yenilenmiş altyapıya sahip olup, kurumsal bilinç, yöneticilerin vizyonları, sertifikasyon ve düzeyli insan kaynakları yönetimi sayesinde son 5 yıldır dünyadaki diğer örnek şirketler ile aynı seviyelere gelmiştir. Koronavirüsün başlangıcı ile zaten hazırlıklı olan firmalarımız, ilave tedbirleri de alarak, şirketlerinde tüm önlemleri yüksek bir oranda almışlardır. Şirketlerimizin önemli bir kısmı geleceğin işletmelerini yaratma eğiliminde olup, hem kanuni hem de vicdani kuralları hızlı bir şekilde gerçekleştirmektedir. Eskişehir sanayisi bu anlamda önemli bir sınavı başarı ile geçmektedir. Bu dönem içerisinde ekip olma bilinci, işçilerimiz ve işverenleri daha fazla birbirine yaklaştırmış, gelecek için umut vermiştir.

3. Toplumun korona virüse karşı yeterince bilinçlendiğini, alınan kararlara uyduğunu düşünüyor musunuz?

Ankete katılan firmaların %8,5'i "Toplumun korona virüse karşı yeterince bilinçlendiğini, alınan kararlara uyduğunu düşünüyor musunuz?" sorusuna "Evet" yanıtını verirken, %42,3'ü "Hayır", %49,2'si ise "Kısmen" şeklinde cevap vermiştir.

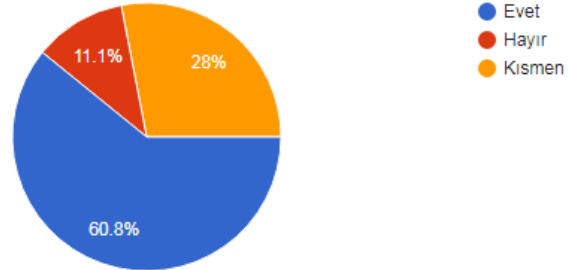
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, en yüksek oranda “Evet” cevabı veren sektörlerin %13,6 ile Yapı Malzemeleri ve Madencilik Sektörleri ile %13,3 oranıyla Metal İşleme Sektörü olduğunu görülmektedir.

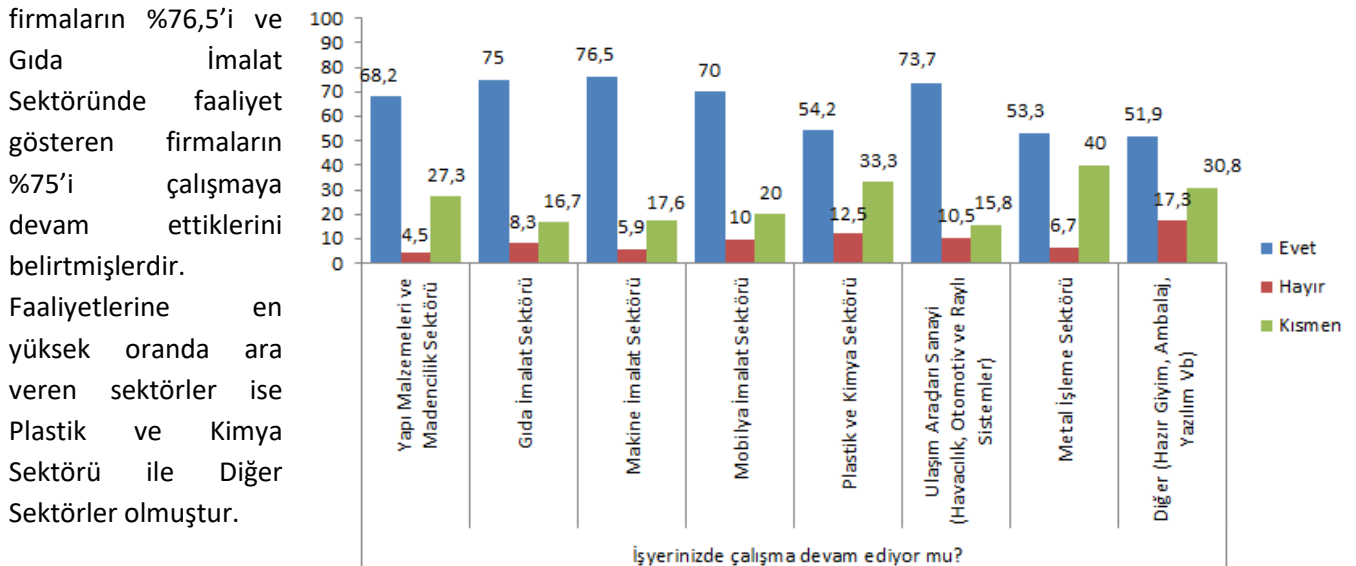
Sonuç: Eskişehir sanayisi kendisinin almış olduğu önlemlerin ciddiyeti içerisinde, toplumun diğer katmanlarında aynı bilincin %49 oranında gelişmediğini görmüş, bu anlamda farkındalık projelerinin tüm toplum bileşenlerinde de yapılmasını, böyle bir ihtiyacın doğduğunu öngörmektedir. Geleceğe ışık tutmak açısından ve herkesin aynı gemide olduğunu düşündüğümüzde sanayide uygulanan tedbirlerin her satıhta uygulanması toplumsal sağlığımız için çok önemlidir. Sanayicilerimizin fabrikalarında uyguladıkları tedbirlerin, iyileştirmelerin sadece sağlık açısından değil, tüm hayatımızda da uygulanması toplum bilinci adına çok kıymetli olacaktır. Şirketlerimizin çalışanları ile birlikte yıllardır almış oldukları her alandaki eğitim, sorumluluk bilincini geliştirmiş olup tüm topluma yansımalıdır.

4. İşyerinizde çalışma devam ediyor mu?

Ankete katılan firmaların %60,8'i işletmelerinde çalışmanın devam ettiğini, %28'i kısmen çalıştıklarını ve %11,1'i de çalışmayı durdurduklarını söylemişlerdir.

ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, Makine İmalat Sektöründe faaliyet gösteren firmaların %76,5'i ve Gıda İmalat Sektöründe faaliyet gösteren firmaların %75'i çalışmaya devam ettiklerini belirtmişlerdir.

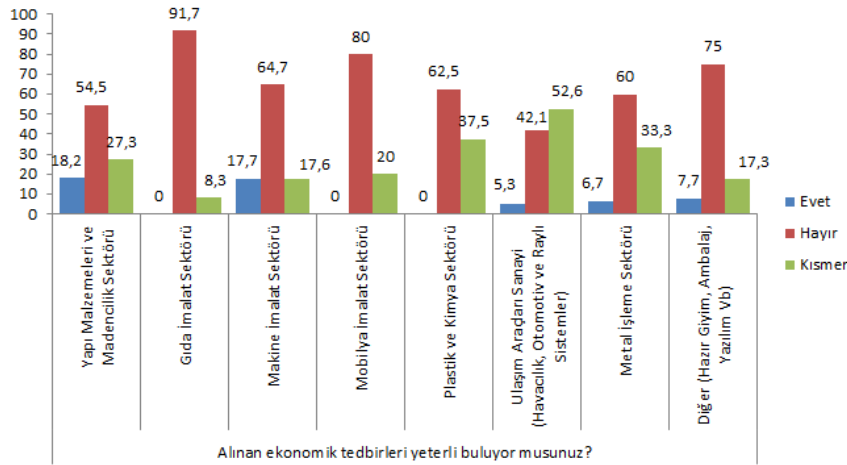
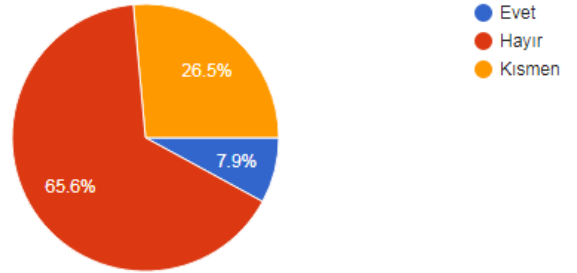

Faaliyetlerine en yüksek oranda ara veren sektörler ise Plastik ve Kimya Sektörü ile Diğer Sektörler olmuştur.

Sonuç: Şirketlerimiz koronavirüs sebebiyle yaşanmış olan bu zor günler içerisinde dahi, üretimlerini devam ettirme çabası içerisindeyler. Sanayicilerin önemli bir kısmı; çalışanlarına aş, iş, ekmek yaratmak için, eleman kaybı ve işten çıkartma gibi sonuçların oluşmaması için büyük bir fedakârlık ile tam zamanlı ya da kısmen çalışmalarına devam etmektedirler. Ülke olarak zor günlerden geçtiğimiz bu süreçte, anket sonuçları göstermektedir ki sanayicilerimiz üretimin durmaması adına her türlü çabayı göstermekte, birlik beraberlik içerisinde ülke ekonomisi için ellerini taşın altına koymaktadırlar.

5. Alınan ekonomik tedbirleri yeterli buluyor musunuz?

Ankete katılım sağlayan işletmelerin %7,9'u alınan ekonomik tedbirleri yeterli bulduğunu, %26,5'i kısmen yeterli bulduğunu ve %65,6'sı da yeterli bulmadığını beyan etmişlerdir.

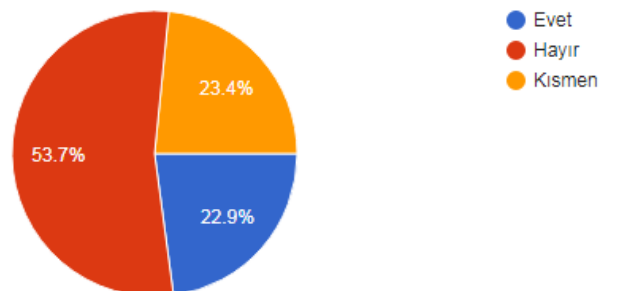
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, Yapı Malzemeleri ve Madencilik Sektörünün alınan tedbirleri %18,2 oranında, Makine İmalat Sektörünün ise %17,7 oranında yeterli bulunduğu tespit edilmiştir. Alınan tedbirleri en yüksek oranda

yetersiz bulan sektörler ise %91,7 ile Gıda İmalat ve %80 ile Mobilya İmalat sektörleri olmuştur.

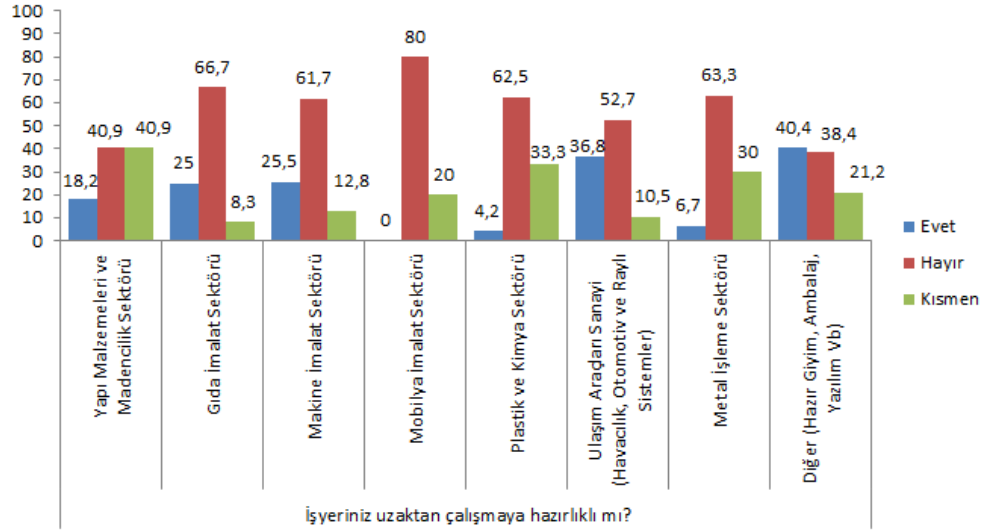
Sonuç: Alınan ekonomik tedbirlerin şu an için tam uygulamaya geçmemesi, alınan tedbir destek kararlarının tam anlaşılabilmesi, daha önce yaşanmış olan bazı kötü örneklerin bugün de devam edeceği endişesi, bürokrasinin alınan tedbir ve desteklerin uygulanma süresinde süreci uzatacağı gibi önyargılar sanayicilerimiz için önemli sorun alanlarıdır. Eskişehir Sanayi Odası olarak üyelerimizden gelen talepler gün gün takip edilmektedir. Ekonomik tedbirlerin önemli bir kısmının kararları alınmış olmasına rağmen, uygulamaya geçme süreçleri zaman almaktadır. Eskişehir Sanayi Odası olarak üyelerimizin sıkıntıları, talepleri, alınması gerekli olan tedbirler hakkında TOBB ile yakın temas içerisinde olup, kısa zaman içerisinde çözümü için çalışmalar devam etmektedir.

6. İşyeriniz uzaktan çalışmaya hazırlıklı mı?

Ankete katılan firmaların %22,9'u uzaktan çalışmaya hazırlıklı olduklarını, %23,4'ü kısmen hazırlıklı olduklarını ve %53,7'si hazırlıklı olmadıklarını belirtmişlerdir.

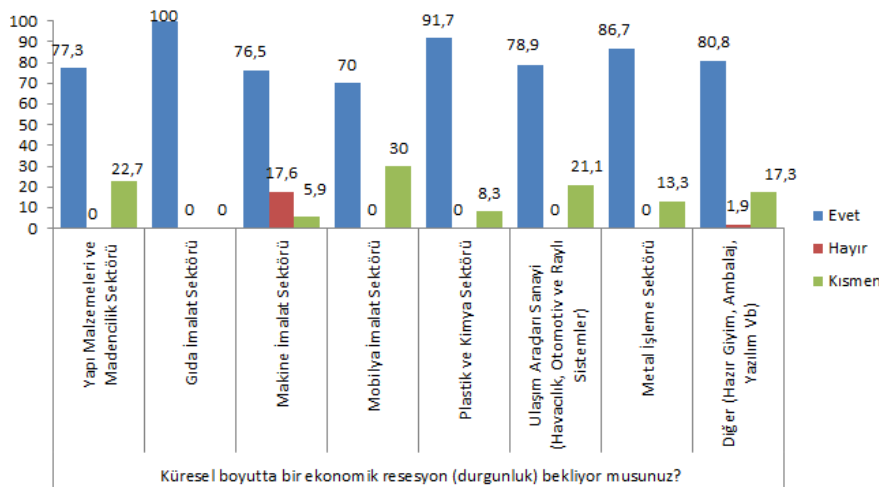
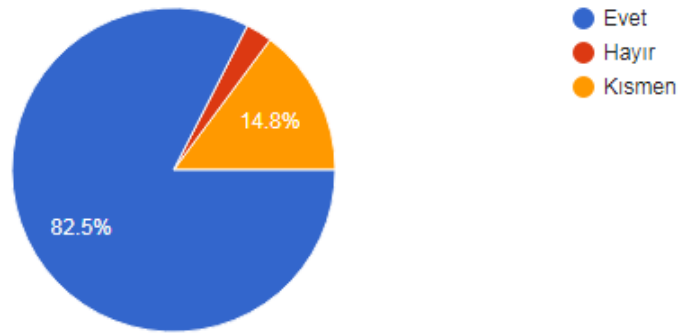
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, uzaktan çalışmaya en hazırlıksız sektörün %80 oranıyla Mobilya İmalat ve %63,3 ile Metal İşleme Sektörü olduğu görülmektedir.

Sonuç: Üye şirketlerimizin bir kısmı teknolojiyi yakından takip etmekte olup, koronavirüs sebebi ile ya da gelecekte yaşanabilecek daha kötü senaryolara uzaktan çalışmaya uygun teknolojik alt yapıya sahiptirler. Ancak önemli kısmı henüz bilişim teknolojileri altyapılarını, yazılım ve donanım olarak teknolojilerini üst seviye getirememişlerdir. KOSGEB ve Kalkınma Ajansı gibi sanayici dostu kuruluşların, bu anket sonuçlarını dikkate alarak, şirketlerimizin teknoloji altyapılarını güçlendiren destekleri en kısa sürede gerçekleştirmesi olumlu olacaktır.

7. Küresel boyutta bir ekonomik resesyon (durgunluk) bekliyor musunuz?

Ankete cevap veren ESO üyesi firmaların %82,5'i küresel boyutta bir ekonomik resesyon (durgunluk) beklentisi içinde olduklarını ifade etmişlerdir. Ekonomik durgunluk beklemeyen firmaların oranı ise sadece %2,7'dir.

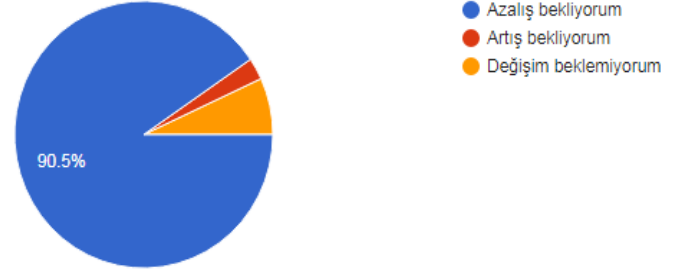
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, Gıda İmalat Sektöründe faaliyet gösteren firmaların %100'ünün, Plastik ve Kimya Sektöründe çalışan firmaların %91,7'sinin küresel boyutta ekonomik bir durgunluk beklentisi içinde oldukları görülmektedir. Bu konuda en iyimser sektör

aynı soruya %17,6 oranında "Hayır" cevabı veren Makine İmalat Sektörü olmuştur.

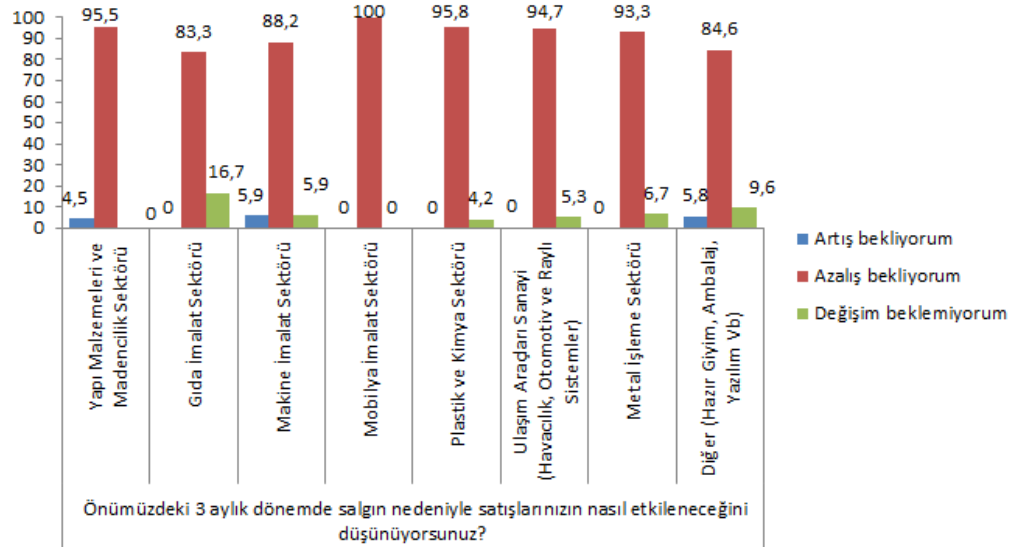
Sonuç: Şirketlerimizin çok büyük bir kısmının en önemli tedirginliği küresel ölçekte bir durgunluğun önümüzdeki yıllar içerisinde devam edeceği endişesidir. Dünya genelinde pandeminin sonucu oluşacak talep daralması ihtimali, Avrupa ve ABD yöneticilerinin ekonomik küçülmeye ilişkin açıklamaları; şirketlerimizin gelecek projeksiyonu açısından daha tutumlu bütçeler, yatırımlar ve iş planları oluşturması konusunda sıkıntıya sokmaktadır. Dünya ve Türkiye genelinde bir büyüme yakın gelecekte beklenmemektedir.

8. Önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle satışlarınızın nasıl etkileneceğini düşünüyorsunuz?

Ankette yer alan firmaların %90,5'i önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle satışlarında azalış beklediklerini, %2,6'sı artış beklediklerini ve 6,9'u da değişim beklemediklerini belirtmişlerdir.

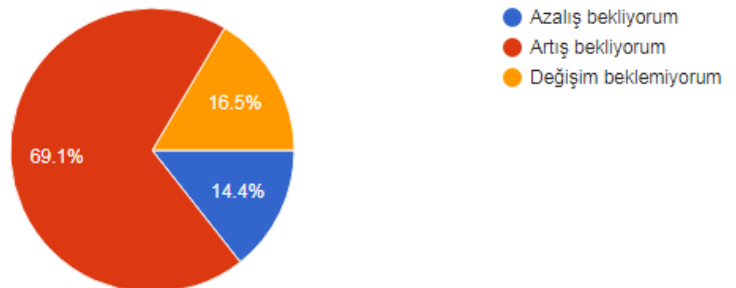
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, Mobilya İmalat Sektörünün %100 oranında azalış beklediği, onu %95,8 ile Plastik ve Kimya Sektörünün izlediği görülmektedir.

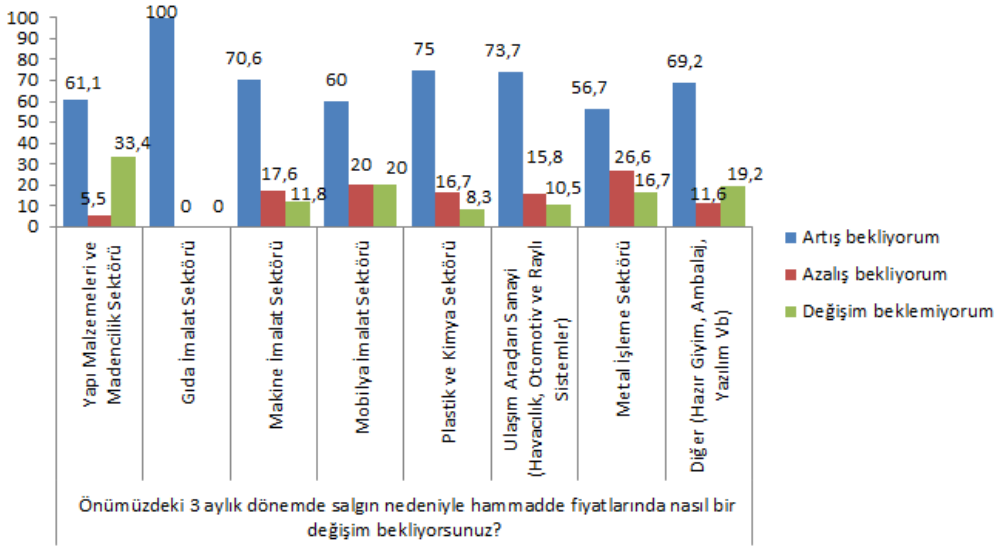

Sonuç: Nisan, Mayıs, Haziran 2020 aylarında şirketlerimiz büyük oranda ciro düşüşleri beklemektedirler. Diğer finansal krizlerden farklı olarak Covid19 pandemisinin ekonomide yarattığı etki 2 yönlüdür. Hem arz hem de talep daralması oluşmuştur. Pandemi ve alınan tedbirler sebebiyle üretim miktarlarındaki düşüş ile birlikte aynı zamanda taleplerin yurtiçinde ve yurtdışında daralması şirketlerimizin ciro ve nakit akışlarında sıkıntıya düşeceği endişeleri yaratmıştır.

9. Önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle hammadde fiyatlarında nasıl bir değişim bekliyorsunuz?

Ankete katılan firmaların %69,1'inin önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle hammadde fiyatlarında artış beklediği, %14,4'ünün azalış beklediği ve %16,5'inin ise değişim beklemediği tespit edilmiştir.

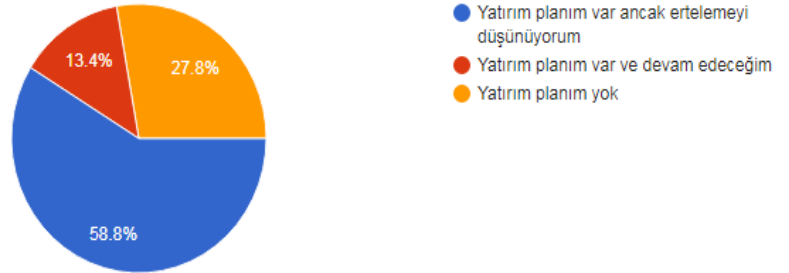
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, hammadde fiyatların en yüksek oranda artış bekleyen sektörlerin %100 ile Gıda İmalat, %75 ile Plastik ve Kimya, %73,7 ile Ulaşım

Araçları (Havacılık, Otomotiv ve Raylı Sistemler) sektörleri olduğu görülmektedir.

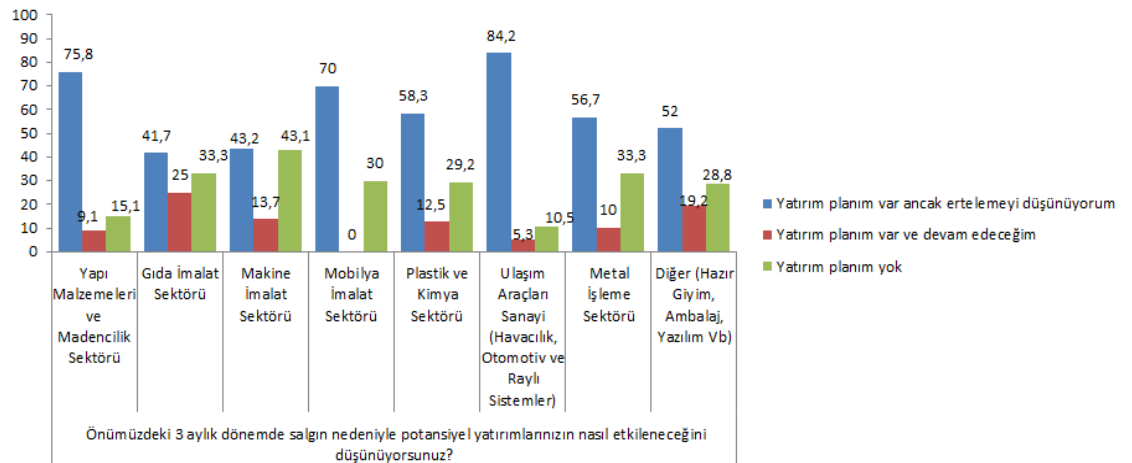
Sonuç: Ankete katılan şirketlerimizin önemli bir kısmı, üretim miktarları, üretim maliyetlerinin artması, potansiyel kur artışları, lojistik vb. sebeplerden dolayı dünya genelinde hammadde fiyatlarında artış yönünde bir değişim beklemektedir.

10. Önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle potansiyel yatırımlarınız nasıl etkileneceğini düşünüyorsunuz?

Ankete katılım sağlayan firmaların %58,8'i önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle potansiyel yatırımlarını ertelemeyi düşündüklerini, %13,4'ü planladıkları yatırımlara devam edeceklerini ve %27,8'i ise yatırım planlarının olmadığını beyan etmişlerdir.

ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle yatırımlarını en

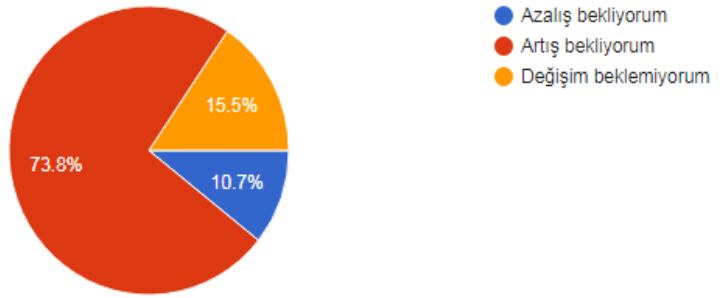

yüksek oranda ertelemeyi düşünen sektörlerin %84,4 ile Ulaşım Araçları (Havacılık, Otomotiv ve Raylı Sistemler) ve %75,8 ile Yapı Malzemeleri ve Madencilik sektörleri olduğu görülmektedir. Bunun yanında Gıda İmalat Sektöründe faaliyet gösteren firmaların %25'i yatırım planlarına salgına rağmen devam edeceklerini belirtmişlerdir.

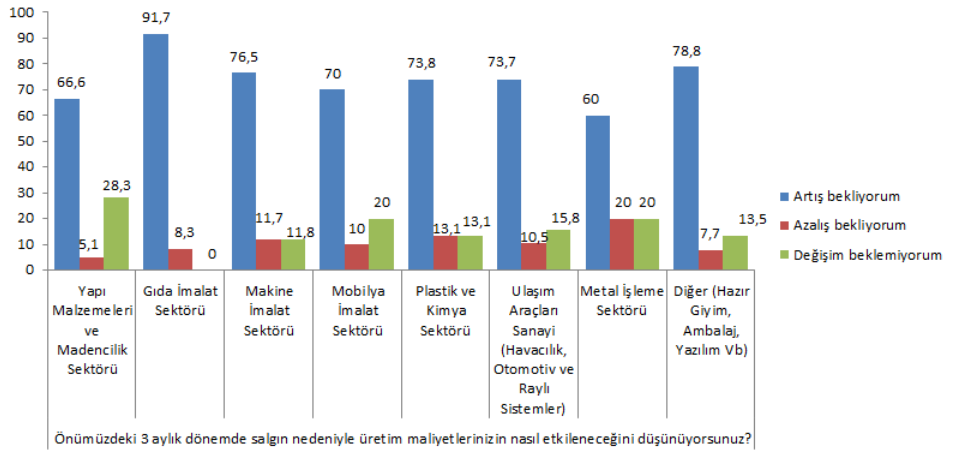
Sonuç: Şirketlerimizin önemli bir kısmının normal şartlarca yatırım hazırlığında olduğu görülmektedir. Büyük umutlar ile girilen 2020 yılında yatırım planlaması yapan şirketlerimiz yatırımlarını şimdilik durdurma kararı almış olsalar da, 2020'nin 2. yarısında koşulların ve şartların iyileşmesi, ihracatın tekrar artış trendine girmesi, büyük tedarik zincirlerinin Türkiye'yi üretim üssü olarak seçmesi beklentileri yatırımların tekrardan gündeme gelebileceğini göstermektedir. Böyle bir ortamda hala yatırım planlaması yapan ya da şimdilik erteleyen şirketlerimizin varlığı, ekonominin şartlarının iyileşmesi ile birlikte tekrar canlanabileceğini göstermesi açısından önemlidir. Zira bu sonuçlar ülkemiz reel sektörünün her ne şart ve koşul olursa olsun, dinamik ve pratik bir yapıya sahip olduğunu, alınan tüm hasarların tekrardan hızlıca onarılacağını göstermektedir.

11. Önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle üretim maliyetlerinizin nasıl etkileneceğini düşünüyorsunuz?

Ankete katılan işletmelerin %73,8'i önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle üretim maliyetlerinde artış beklediklerini, %15,5'i değişim beklemediklerini ve %10,7'si ise azalış beklediklerini söylemişlerdir.

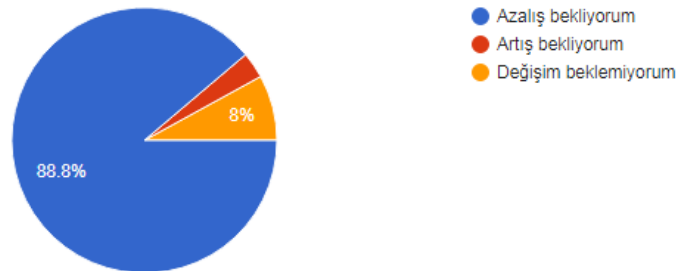
ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, önümüzdeki 3 aylık dönemde salgın nedeniyle üretim maliyetlerinde en yüksek oranda artış bekleyen sektörlerin %91,7 ile Gıda İmalat ve %78,8 ile diğer sektörler (hazır giyim, ambalaj, yazılım vb.) olduğu görülmüştür.

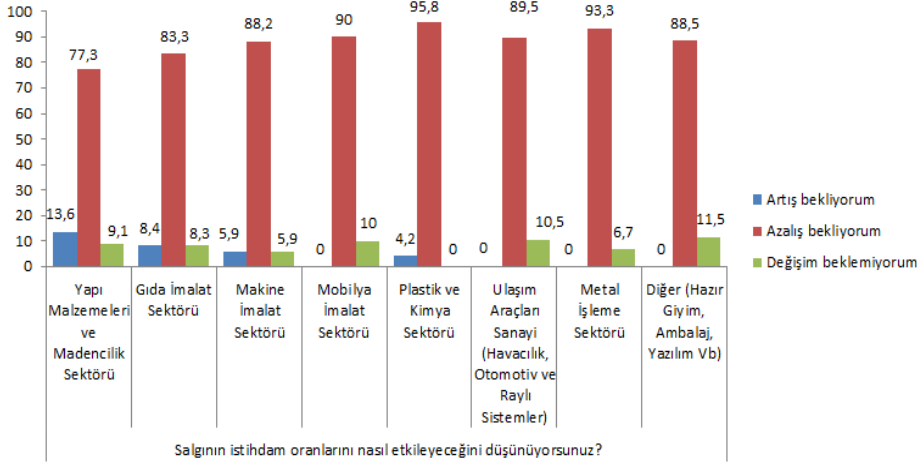

Sonuç: Şirketlerimizin önemli bir kısmı 3 aylık kısa dönem içerisinde maliyet artışları öngörmektedir. Özellikle gıda sektörü başta olmak üzere, tüm sektörlerde hammadde kaynaklı, üretim miktarlarının ve verimliliğin düşmesi, sağlık ve tedbirlerin yarattığı ilave maliyetler sebebi ile üretim maliyetlerinde artışlar beklemektedir.

12. Salgının istihdam oranlarını nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

Ankete katılan firmalara salgının istihdam oranlarını nasıl etkileyeceği sorulmuş, %88,8 oranında istihdam azalış beklendiği, %8 oranında değişim beklenmediği ve %3,2 oranında artış beklendiği tespit edilmiştir.

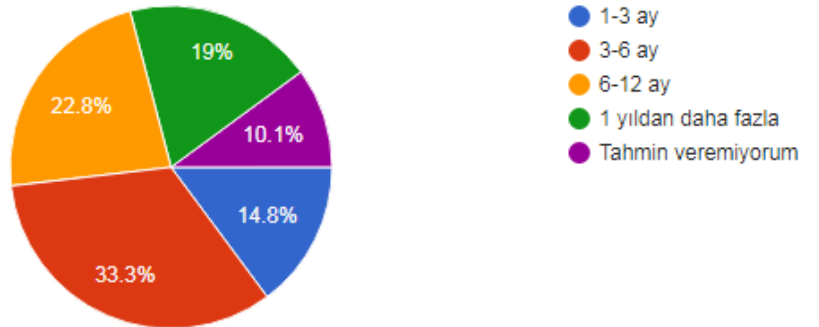

ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, istihdamda en yüksek oranda azalış bekleyen sektörlerin Plastik ve Kimya (%95,8), Metal İşleme (%93,3) ve Mobilya İmalat (%90) sektörleri olduğu görülmektedir.

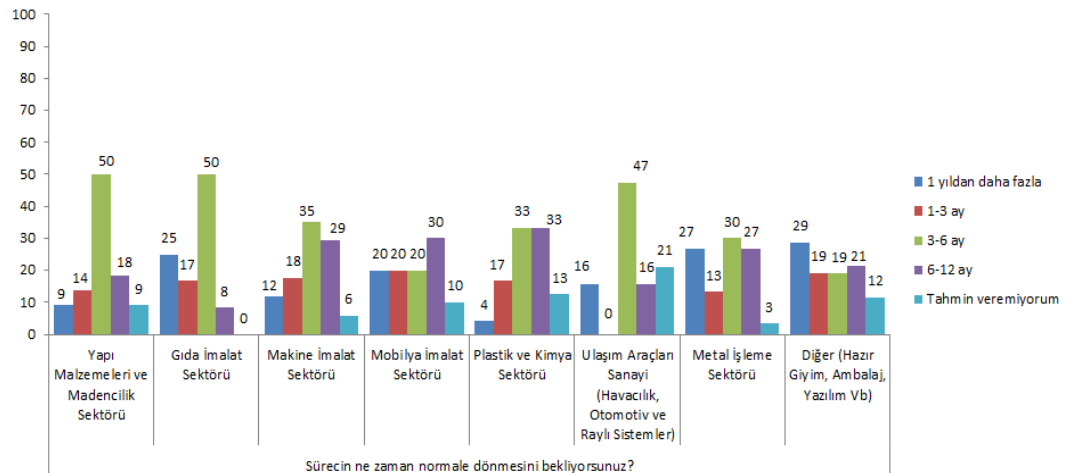
Sonuç: Şirketlerimizin çok önemli bir kısmı istihdam verilerinde düşüş beklemektedir. Üyelerimizin önemli bir oranı istihdamda düşüş yaşamamak adına gerekli çalışmalarda bulunmakta, kısa süreli çalışma ödeneğine başvurularını yapmaktadırlar. Yapmış olduğumuz sektör araştırmalarında tüm sanayicilerimiz, çalışanlarının en büyük değer olduğu bilincindedir. Sanayicilerimizin neredeyse tamamı işçi çıkarmamayı düşünmektedir. Covid19 pandemisinin 3 aylık bir süre içerisinde sonuçlanması halinde, çalışanları ile tam bir aile olan şirketlerimiz kalifiye elemanlarını ve çalışanlarını şirketlerinde tutma gayreti içerisinde olmayı hedeflemektedir. Şirketlerimiz özellikle çalışanlarının maddi güvencesi için tam seferber olmuşlardır. Bu konuda devletten destek beklemektedirler. Şüphesiz ki, yetişmiş elaman ve çalışanlarımız en büyük değerimizdir ve özellikle bu gibi hassas dönemlerde, beraberlik içerisinde, bu savaş birlikte verilecektir.

13. Sürecin ne zaman normale dönmesini bekliyorsunuz?

Ankete katılan firmaların %14,8'i sürecin 1-3 ay içerisinde, %33,3'ü 3-6 ay içerisinde, %22,8'i 6-12 ay içerisinde ve %19'u ise 1 yıldan daha uzun bir sürede normale dönmesine beklediği ifade etmiştir. İşletmelerin %10,1'i bu konuda tahmin veremediğini söylemiştir.

ESO üyeleri tarafından aynı soruya verilen cevaplar üretim alanlarına göre analiz edildiğinde, Yapı Malzemeleri ve Madencilik ile Gıda İmalat sektörlerinde

faaliyet gösteren firmaların %50'sinin sürecin 3-6 ay içerisinde normale dönmesini bekledikleri, Mobilya İmalat Sektöründe yer alan işletmelerin %20'sinin ise 1-3 aylık dönemde normale dönüş beklentisi içinde oldukları görülmüştür.

Sonuç: Şirketlerimizin önemli bir kısmı 3-6 ay gibi süre içerisinde Covid19 pandemisinin biteceğini öngörmektedir. Alınmış olan sektörel raporlarda bu süre içerisinde şirketlerimizin kısa dönem A ve B planlarını yapmış oldukları gözlemlenmektedir. Alınan tedbirlerle salgın sürecinin en az hasarla atlatılması hedeflenmektedir.

Eskişehir Sanayi Odası

Koronavirüs Etki Ölçüm Değerlendirme Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında ESO üyesi 738 firmanın %90'ına birebir ulaşılmış ve salgın sürecinde yaşanan sıkıntılar toplanmıştır. Sorunların yanında çözüm önerileri de yine ESO üyesi firmalardan alınmış ve rapor haline getirilmiştir.

Değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi adına toplanan görüşler sektörel olarak sınıflandırılmıştır. Böylelikle yaşanan genel problemlerin yanında sektörlerle özgü özel durumlar da rapora yansıtılmıştır. Her sektör için ayrı ayrı oluşturulan raporlarda Sorunlar ve Tehditler bir yerde toplanmış, bunların karşılığında Öneri ve Beklentiler de belirtilmiştir. Toplamda 12 farklı sektör için hazırlanan çalışmada yer alan üretim alanları aşağıdaki gibidir.

1. Madencilik Sektörü
2. Yapı Malzemeleri Sektörü
3. Gıda İmalat Sektörü
4. Konfeksiyon ve Ambalaj Sektörleri
5. Mobilya İmalat Sektörü
6. Makine İmalat Sektörü
7. Ulaşım Araçları İmalat Sektörü
8. Metal İşleme Sektörü
9. Plastik İşleme Sektörü
10. Elektronik ve Yazılım Sektörü
11. Açık hava ve Endüstriyel Reklamcılık Sektörü
12. Atık Sanayi Sektörü

Aşağıda detaylı olarak yer alan Sektör Raporlarını kamuoyunun bilgi ve değerlendirmesine sunarız.

Eskişehir Sanayi Odası

Eskişehir Sanayi Odası
Madencilik Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

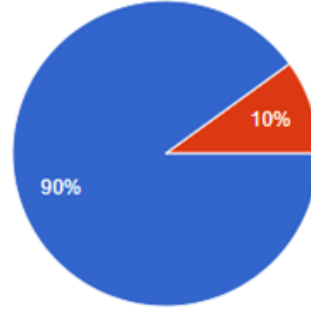
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Maden Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Yurtiçi ve Yurtdışı kaynaklı siparişlerin iptal edilmesi veya beklemeye alınması firmalarımızın nakit akışında ciddi hasarlar oluşturmaktadır. Yapılması planlanan ihracat ve iç satışlar için hammadde alımı yapan, işçilik ödeyip, enerji kaynaklarını kullanan firmalarımız zor durumda kalmışlardır.	İşletme Sermayesi Kredileri ile kredi başvuru tarihinden itibaren azami 120 gün öncesine kadar olan süreçte gerçekleştirdiğimiz hammadde, ara malı alımı, nihai mal, nihai ürün alımı ile bu dönem içerisinde gerçekleştirilen elektrik, su, doğalgaz, personel masrafları gibi işletme sermayesi ihtiyaçlarımız referans alınarak bu bilgiler ışığında finansmanına destek olunmasını talep ediyoruz. Bu bilgiler dikkate alınarak kullanılacak kredilerde gereksiz kullandırılmaların önüne geçilmiş olunacaktır. Bu kredilerin uygun oranlı, 6 ay veya 1 yıl geri ödemesiz minimum 2 yıl vadeli olması zaruridir. Özellikle OSB’lerin elektrik, doğalgaz ve su gibi giderleri en az 3 ay süreyle ötelemeleri beklenmektedir.
Mevcut şartlarda işçilerimizi işyerine getirmek zorunda kalıyoruz. Virüsün işçilerimiz arasında yayılma riski ile karşı karşıyayız. Böyle bir olasılığın gerçekleşmesi halinde ise ne tür hukuki yaptırımlarla karşılaşacağımızı bilemiyoruz.	Devletimizin Çalışma saatleri ile alakalı geçici değişikliğe müsaade ederek, iş yerlerini 2 hafta süre ile kapatmasını sonrasında ki süreçte ise belirli süre 45 saat haftalık çalışma yerine 48 veya 50 saatlik çalışma düzenine müsaade edilmesi ile hem iş kaybımızın telafi edilebileceğini hem de virüsün yayılımının önüne geçilebileceğini düşünüyoruz. Ayriyeten; Temel çalışma ihtiyaçları için firmalara Sigortalı Çalışan sayısının %10’luk kısmına izin belgesi verilerek, çok acil ihtiyaçlar halinde firmaların kısıtlı çalışmalarına veya çok acil yüklemelerini yapmalarına müsaade edilebilir.
Sektörümüzde; Madencilik kanalıyla elde edilen ürünlerin işlenerek pazarlanması ana faaliyet alanımızdır. Bu bağlamda sektörde yer alan birçok firma madencilik faaliyetleri ile direkt veya dolaylı olarak uğraşmaktadır. Madencilik sektöründe son 1 yıl içerisinde ruhsat harçları 300%’e kadar arttırılmıştır. Enflasyon %11,84 olmasına rağmen tüm harçlar ise %22,58 olarak gerçekleştirilmiştir.	Madencilik sektöründe yer alan firmalara yapılan fahiş zamların gözden geçirilerek makul seviyelerde yeniden değerlendirilmesi, harçlara yapılan zam oranlarının enflasyon oranlarına çekilmesi ve tahsilatlarının minimum 3 ay süre ile ertelenmesi talebimizdir.

1. İç Pazarda Daralma

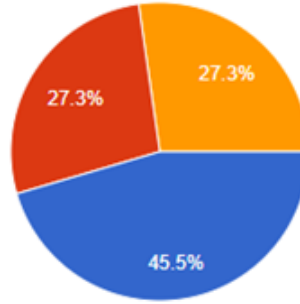
Ankete katılım sağlayan firmaların %90'ı "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %10'u bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

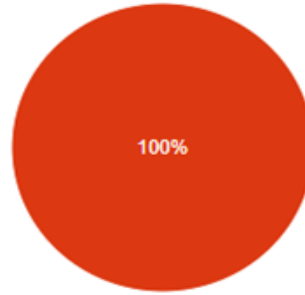
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %45,5'i "Evet, oldu", %27,3'ü "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %27,3'ü ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor.

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

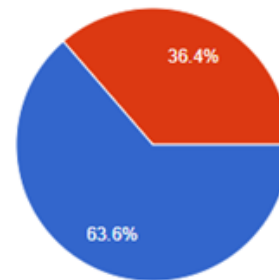
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların tamamı "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

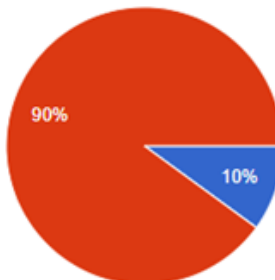
Ankete katılan firmaların %63,6'sı "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %36,4'si ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariki

Ankete katılan firmaların %10'u salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %90'ı şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası'nın maden sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden maden sanayi firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Madencilik Sanayi Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

Madencilik sektörü, motorin dışında ithal girdisi olmayan tamamen yerli ve milli doğal kaynaklarımızın katma değerli üretimiyle ülkemize büyük katkı sağlamaktadır. Madencilik sektöründe doğrudan 150.000, dolaylı olarak ise 2.000.000 kişi istihdam edilmektedir. 2019 yılında 4,3 Milyar Dolar ihracat rakamının diğer sektörlerle oranla ithal girdisi minimum düzeyde olduğu için ülkemize katma değeri en üst seviyededir.

Maden ihracatımızda 4,3 Milyar dolarlık toplam ihracatın 1,34 milyar dolarını Çin'e yapmaktayız. Şubat ayının ilk haftasına göre elde edilen verilere göre geçen yıla oranla %61'lik düşüş yaşandı. Takdir edersiniz ki Mart sonu baz alınırsa bu rakamın çok daha yüksek olacağı aşıkardır.

Türkiye'de maden ocaklarının çoğunluğu yeraltı değil açık ocak işletmesiyle çalıştığı için kış aylarında durma noktasına gelerek Mart ayı itibariyle iş başı yapmaktadır. Covid-19 yeni Koronavirüs pandemisi nedeniyle ülkemizde 11 Mart tarihinden itibaren süregelen olağanüstü koşullar çalışma koşullarını olumsuz etkilemektedir.

Kasım ayının ortalarından Mart ayına kadar durma noktasına gelen veya duran maden ocakları bu süreçteki işçilik, harç ücretleri ve genel giderler gibi ücretleri Mart ayından itibaren gelen ve teslim edilen siparişleriyle sübvansede etmektedir.

Enerji bakanlığının verilerine göre Türkiye, dünya doğal taş rezervinin yaklaşık %40'ına sahip olması nedeniyle Covid-19 koronavirüsünün en fazla etkilediği sektör maden sektörü olmuştur.

Çin'in ülkemizden tedarik ettiği doğal taş ihracatı bu sene yapılamamıştır. Çin, bizden aldığı doğal taşın ve hammaddenin %95'ini kendi iç pazarında tüketmektedir. Çin'in dışındaki diğer alıcı ülkeler de Covid-19 koronavirüs nedeniyle alımları ya iptal etti ya da bilinmeyen ileri bir tarihe ertelediler.

Sektörde 2019 yılında yapılan ocak harç bedelleri, orman bedelleri ve devlet haklarının artışları nedeniyle birçok maden ocağı kapanmak zorunda kalmıştır. Mevcut ocaklarda yapılan artışlar sonrası hammadde fiyatları da artmıştır. Bu artış silsile yoluyla tüm yapı sektöründe ve tüm mineral dolgu kullanan boya, yapı kimyasalları, cam sanayi, seramik, yalıtım ve gıda dâhil birçok alanda girdi maliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Bu sektörlerin ihracatlarında da rekabet edilemez duruma gelmiştir.

Yaşanan Covid-19 Koronavirüs pandemisi sebebiyle genellikle kış aylarında yapılan fuarlarda yeni bağlantılar yapılamamış ve Mart ayı içerisinde beklenen siparişler alınamamıştır. Bu sebeple de işletmeler ciddi bir nakit akış problemiyle karşı karşıya kalmıştır.

Yaşanan ve yaşanacak olan sıkıntılar doğrultusunda madencilik sektöründe istihdam kaybı yaşanmaması ve işletmelerin kapanmaması için çözüm önerilerimiz şu şekildedir;

- Ruhsat bedelleri, idari para cezaları ve devlet hakkı gibi ödemeler 2019 yılına oranla 2020 yılında 3 kata varan oranlarla artırıldı. Covid-19 koronavirüsünün ortaya çıkardığı ve şu an ülkemizde yaşanan kısıtlı çalışma ortamı nedeniyle birçok ocak ve işletme çalışmamakta ve kapanma tehlikesi yaşayacaktır. Bu durumda devletimiz milyarlarca lira harç ve gelir vergisiyle birlikte ağaçlandırma bedelini de kaybedecektir. İşletmelerin kapanmaması ve devletimizin bu

gelirleri kaybetmemesi için Nisan-Mayıs-Haziran aylarında ödenecek olan ruhsat bedelleri, idari para cezaları ve devlet hakkı gibi bedellerin 2020 yılı için alınmayarak 2021 yılına 2019 yılındaki rakamsal değerler üzerinden ertelenmesi.

- Tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi nedeniyle Çin'deki Xiamen, İtalya'daki Verona ve ülkemizdeki Marble İzmir Fuarı ertelenmiştir. Bu fuarlarda yapılması beklenen bağlantıların yapılamaması sebebiyle işletmelerin kapanmaması için sektöre özel finansman desteğinin verilmesi.
- Madenciliğin önemli bir diğer kolu olan kırma taş, endüstriyel mineral ve öğütme sektörleri de pandemiden nasiplerini almış durumdadır. Sektörde yaşanan sağlık tedbirleri nedeniyle işler durma noktasına gelmiştir. Siparişler azalmış ve sipariş iptalleri, ertelemeleri artmış durumdadır. Özellikle madencilik sektörünün bu kolunda elektrik ve işçilik bedelleri geçtiğimiz dönemde yüksek oranlarda artmıştır. Sektörün ayakta kalabilmesi ve istihdamın devamlılığının sağlanması adına elektrik faturalarının ertelenmesi ve erteleme sonrası da taksitlendirme yapılmalıdır.

Eskişehir Sanayi Odası
Yapı Malzemeleri Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

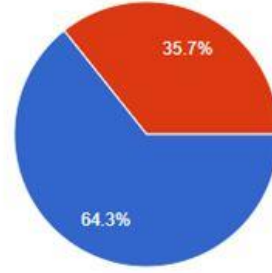
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Yapı Malzemeleri Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
	İşçinin fabrikaya zorla getirildiği algının ortadan kaldırılması adına çalışma yapılması istenmektedir.
Korona virüsün inşaat sektörüne olan talebi aşağı çekeceği, ilgili kesimleri yıl boyunca da etkilemeye devam edeceği kesindir. İnsanların bu sıkıntı ortadan kalkana kadar konuta yatırım yapmak gibi bir düşüncesi oluşmayacaktır.	Daha önceden başlamış ve devam eden konut kredisi ödemelerinin aksamaması için Devlet ve bankalarca destek verilmelidir. Daha önceden başlamış ve devam etmeyen devlete ait alt-üst yapı işlerine ait bekleyen ödemelerin yapılarak işlerin devamı sağlanmalıdır.
Sektörümüz vadeli satış yapmakta olup KDV ödemelerini peşin ödemektedir.	Konut ve işyerlerin de %18 KDV kapsamına giren binalar için bir süreliğine oranın % 1'e indirilmelidir.
	Tapu harcı oranının sıfırlanması ya da %1 e indirilmelidir.
İnşaat sektörüne mal satan sektörümüz büyük oranda bu sektörden gelen çeklerle tüm tahsilatını yapmaktadır, mücbir sebep nedeniyle bu çeklerin ödenmemesi ciddi sorun yaratma potansiyeline sahiptir.	Çek sistemini işlevsel tutacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.
Kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilme oranı ne yazık ki yetersizdir. Yararlanmak için Ticarethanenin en az bir ay kapanacak ya da en az %30 küçülmüş olmalıdır. Yararlanacak kişinin en az 3 aylık çalışan olması gerekmektedir.	Burada kapsam genişletilmelidir. İşletmenin küçülmesi ya da kapanması beklenmeden bu yardımlar uygulanmalıdır. Yoksa zaten yüksek olan işsizlik rakamların önünü alamayabiliriz.
Sektörümüz üretimlerin sevkiyatını ve dışarıdan alınan nakliye işlerini yürütmektedir. Fakat ana faaliyet alanlarımız ulaşım olmadığı için var olan desteklerden yararlanamıyoruz.	Ulaşımın yararlandığı desteklerin kapsamı çok dar kalmaktadır. Bu desteklerin genişletilmesi gerekmektedir.
Sektörümüzde yaşanan durgunluktan dolayı satışlar azaldı ve bunun sonucu olarak maliyetler arttı.	OSB'lerde elektrik, su ve doğalgaz faturalarının acilen ertelenmesi gerekmektedir.
İnsanlar Koronavirüs kaynaklı konuta yatırım yapmak istememektedir.	Çevre ve emlak vergilerinin ertelenmesi gerekmektedir.

1. Pazarda Daralma

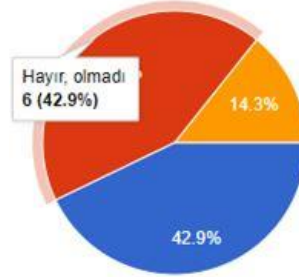
Ankete katılım sağlayan firmaların %64,3'ü "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %35,7'si bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

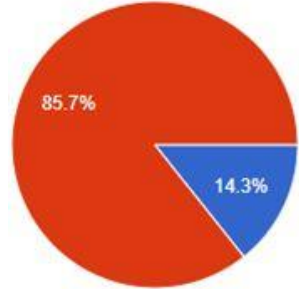
Ankete yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %42,9'u "Evet, oldu", %42,9'u "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %14,3'ü ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

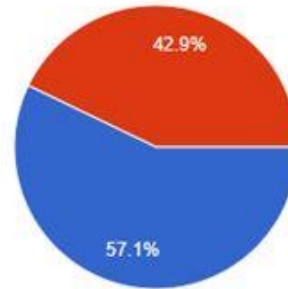
Ankete sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %14,3'ü "Evet, yaşandı", %85,7'i ise "Hayır, olmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

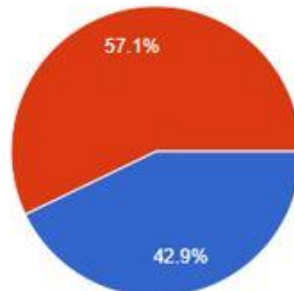
Ankete katılan firmaların %57,1'i "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %42,9'si ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariği

Ankete katılan firmaların %42,9'u salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %57,1'i şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası’nın yapı malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden yapı malzemeleri firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Yapı Malzemeleri Meslek Komitesi

EK

Görüş-1-

Covid-19 Virüsünün İnşaat Sektörüne Etkileri

2019 yılında daralan inşaat sektörüne bağlı olarak, çimento sektöründe bir önceki yıla göre 30% geri gitmişti ve bu gerileme uzun yıllardır sektörde görülmedik bir oranda oluşmuştu. Açıkçası çimento sektörü de böyle bir durumu ilk kez tecrübe ediyordu.

2020 yılı başlarında mevsimsel kış şartlarının ve bir önceki yılın etkileri ile sektörde belirsizlik ve olumsuzluk devam etti. Tam da Coronavirüs ortaya çıkmadan hemen önce ve mevsim şartlarının iyileşmesi ile, artık oturmaktan sıkılmış inşaat sektörü yavaş yavaş canlanır gibi oldu. Piyasalar bunun moralini ve heyecanını yaşamaya başlamış, umutlanmıştı.

Covid-19 virüsünün ortaya çıkması ile alınan tedbirler sonucu, kapanan lokantalar, alışveriş merkezleri, kafeler, eğlence yerleri, evde kal çağrıları vs. kademe kademe bugün geldiğimiz durum elbette İnşaat Sektörünü büyük ölçüde olumsuz etkilemiştir. İnsanlar salgından ya zarar gördüğü ya da kendilerini korumak ya da okullar kapatıldığı için çocuklarıyla ilgilenmek için çalışmıyor. Karantinalar nedeniyle de birçok insan işe gidemiyor. Kapasite kullanım oranları düşüyor. Tedarik zincirlerindeki bozulmalar nedeniyle de üretim aksıyor. Gelir kaybı, bulaşma korkusu ve artan belirsizlik nedeniyle talep de düşüyor, insanlar daha az harcama yapıyor. İşçiler işten atılabiliyor ya da şirketler ödemeleri yapamayabiliyor. Yaşadığımız günler, dövizdeki ve altın gibi tasarruf araçlarındaki artışın yukarı yönlü devam edeceğini dolayısıyla ekonomik toparlanmanın da uzun zaman alacağını düşünen tüketici ve yatırımcıların konut alımına çok da sıcak bakmadığını gösteriyor. Diğer taraftan mevcut işsizlik ve işsiz kalacağını düşünen büyük bir kesimin olduğunu da unutmamak gerekiyor. Tüm bu oluşumları gören ve değerlendiren İnşaat firmalarının aldıkları kararlar bir yana diğer taraftan devlet tarafından oluşturulan alt ve üst yapı yatırımları da zaten uzunca bir süredir frenlenmişti. Halen de frene basılmaya devam ediliyor. Zaten bir önceki yıldan beri sıkıntıda olan bu sektördeki müteahhit ve inşaat firmalarını ekonomik olarak zor bir yıl daha bekliyor olacak.

Korona virüsün, inşaat sektörünü ekonomik olarak negatif yönde etkilediği ve bu yıl boyunca da hem çalışanlar hem de işverenler için, iş ve kazanç konusundaki kaygıların kısa sürede çözüme kavuşmayacağı ortadadır. Bu sıkıntılar inşaat sektörüne olan talebi aşağı çekeceği, ilgili kesimleri yıl boyunca da etkilemeye devam edeceği kesin. Bu gibi başlıca sebeplerden dolayı, insanların bu sıkıntı ortadan kalkana kadar konuta yatırım yapmak gibi bir düşüncesi oluşmayacaktır. Ekonomik olarak değer kaybı yaşamasına neden olacaktır.

Çözüm olarak neler geliştirilebilir?

- İnşaat Sektöründe

İnşaat çalışanları tedbirler kapsamında "Evde kal" çağrılarına uymak istediklerini ancak başka

bir gelirleri olmadığı için çalışmaya mecbur olduklarını belirtiyorlar. Madem ki çalışmak zorundalar o halde tüm çalışanlar için alınan hijyen ve diğer tedbirler bu çalışanlar için hayata geçirilmelidir.

Daha önceden başlamış ve devam eden konut kredisi ödemelerinin aksamaması için Devlet ve bankalarca destek verilmelidir.

Daha önceden başlamış ve devam etmeyen devlete ait alt-üst yapı işlerine ait bekleyen ödemelerin yapılarak işlerin devamının sağlanmalıdır.

Kredi faizleri zaten düşürülmüştü, konut kredilerinin yeniden canlandırılmasını sağlanmalıdır.

Konut ve işyerlerin de %18 KDV kapsamına giren binalar için bir süreliğine oranın % 1 e indirilmelidir.

Tapu harcı oranının sıfırlanması ya da %1'e indirilmesi gerekmektedir.

İşten çıkarılmaların önüne geçmek ve zaten sıkıntılı olan işverenlere destek olmak için bir süreliğine çalışanların SGK ve vergi gibi yükümlülüklerinin işveren üzerindeki yükünün alınması ya da hafifletilmelidir.

100 yılda bir görülebilecek böylesine küresel bir sıkıntıyı aşmak için, diğer ülkelerde bu zorluklara karşı yapılan ve başarıya ulaşmış ekonomik mücadele ve çözümlerinin incelenmesi ve Ülkemiz için imkânlar dâhilinde uygun olan seçeneklerin değerlendirilmesi gerekir.

Bu önlemler ile önce sektör çalışanlarına güven sağlanması önemlidir. Devamında elbette Tüketici ve Yatırımcıların tekrar inşaat sektörüne yönlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerekiyor. Tabi ki bunu sağlamanın altyapısı yukarda sıraladıklarımız kadar basit değil. Devlet, süreçten etkilenen hane halklarına ve şirketlere yardımcı olmak için somut kapsamlı, parasal ve finansal önlemler alıp uygulamalıdır. Zarar gören hane halklarına ve şirketlere yukarıda bahsettiğim gibi nakit desteği, vergi indirimi verilerek ayakta kalmaları sağlanabilir. Merkez bankası likiditesi arttırılarak, kredi garantileri verilmelidir. İşin özünü ekonomik konular belirlediği için, bu alanda güven verilmesi ön plana çıkıyor. İş, aş ve yarın korkusu bulunmayan kesimlerin çokluğu bu ve diğer sektörleri ayakta tutacaktır.

Ülkemizde İnşaat sektörünün en büyük ve en önemli kısmını teşkil eden Devlet alt - üst yapılarında, bekleyen ve yeni yatırımların acilen başlatılması gerekmektedir. Yaklaşık 80 trilyon dolarlık dünya ekonomisi Covid-19 ile dünya çapında krizin eşine geldi ve bu durumun 2020 sonunda 8 trilyon dolarlık bir zarara yol açacağı düşünülmektedir. Ülkemiz insanı için en büyük yatırım araçları, Arsa-Konut, araba, döviz ve altındır. Bunlardan İnşaat sektörünün yüzlerce diğer sektörü peşinden sürüklediği bir gerçektir ve bunun için lokomotif sektörlerden biridir. Bu sektörün canlı tutulması için alınacak aksiyonların önemi bu yüzden büyüktür ve göz ardı edilmemelidir.

Görüş-2-

Covid-19 Virüsünün İnşaat Sektörüne Etkileri-2

Küresel salgın Covid-19 etkisini giderek artırırken küresel ekonomi de ciddi şekilde hasar görmeye devam ediyor. Malum inşaat sektörü de 2018 'de TL'nin değer kaybetmesi sonucunda malzemelerin fiyatlarının artması nedeniyle ciddi kriz içerisine girmiştir. Piyasalar krize girdiğinde ilk etkilenen sektör haliyle inşaat sektörü oluyor. İşletmeler direk yatırımlarını durduruyor yâda azaltıyor. Öncelik temel ihtiyaçlar oluyor.

2020 yılı başında inşaat sektörü kıpırdanmaya başlamıştı. Teklifler, yatırımlar hafiften canlanmaya başlamıştı fakat bu salgın nedeniyle yatırımlar tekrar ertelenmeye başlandı. Her sektörde olduğu gibi inşaat sektörü de gerilemeye başladı. Sonuçta bu salgın diğer sektörlerle göre, inşaat sektörünü bıçak gibi kesmedi, devam eden işler devam ediyor, fakat yeni yatırım ve inşaatlar askıya alındı. Hizmet sektörünü, dış ticaret sektörünü bıçak gibi kesildi ancak inşaat sektörünü de ilerleyen süreçte daha çok etkileneceği aşikârdır. Sonuçta her sektör birbiri ile bağlantılı, insanlar iş yapacak, para kazanacakları ki yeni yatırımlara yönelsin, inşaat sektörü canlansın.

Dolayısıyla inşaat sektöründe devam eden projeler durmadı işler devam ediyor fakat haliyle talep durdu. Daire alacaklar satın almalarını askıya aldı. Yeni çıkacak ihaleler askıya alındı. İnsanlar ortalıktaki puslu havanın geçmesini beklemeye başladı. Zaten 2 yıldır kriz içinde olan inşaat sektörü bu krizle daha da dibe vurmaya başlayacaktır.

Birde bu krizi fırsat bilip kötü niyetli iş adamlarımız, çeklerine ve ödemelerine getirilen üstü kapalı korumacılık, gibi tedbirler piyasada zincirleme bir şekilde tüm kesimlere olumsuz yansıyacaktır.

Bu kriz hiçbir iş adamının, sanayicinin ön görmediği bir krizdir. Kimse hesabını bu salgına göre yaptığını düşünmüyorum. Dolayısıyla gün, devletin elini cebine atarak yurt dışı örneklerinde gördüğümüz gibi iş yerinin işlerine devam ettirmesini sağlayacak, vatandaşın da temel ihtiyaçlarını giderecek ödemeleri üstleneceği gündür. Yani herkesin kamuya olan ödemeleri dışındaki vadesi gelen borçlarını, maaşlarını ödeyebilmesini sağlanabilmelidir. Çünkü gün, işverene, çalışana, vatandaşa nefes olma günüdür. Devlet de bu günler içindir. Tabi ki devlet nerden bulacak kaynağı? Kesinlikle katılıyorum. Her şeyi Devletten beklemeyeceğiz Ona da katılıyorum. Fakat bu durumda işveren ne yapabilir ki? Devletin vatandaşına vereceği her yardım haliyle işverene yeni bir vergi olarak dönecektir. Buna da katılıyorum. Sonuçta devlet bizden vergi alacak ki vatandaşımıza baksın. Durum yaman bir çelişki içerisinde.

İnşaat sektörü ile ilgili devletin neler yapabileceklerine gelirse diğer sektörlerde yapmış olduğu tüm teşvikleri inşaat sektörüne de yapmalıdır. 2 yıldır sancı içinde olan inşaat sektörü bu krizle daha bir sıkıntı içine girecektir. Bu krizden en az zararla çıkabilmesi için inşaat sektörü, yatırımlarını kaldığı yerden devam etmesi sağlanmalı, yeni yatırımlara teşvik edilmeli ve devlet yatırımları hiç kesmeden devam etmelidir. Birlikte hareket ettiğimiz sürece en kısa sürede bu krizi atlatacağımıza inancım tamdır.

Görüş-3-

Covid-19 Virüsünün Sanayi Sektörüne Etkileri

Dünya ve Türkiye çok zor bir süreçten geçiyor. Covid-19 her şeyi etkisi altına alarak yoluna devam ediyor. Duracağı yer “sıfır” noktasıdır ve belki hayat yeniden başlayacaktır.

Covid-19 öncesinde, sırasında, sonrasında EKONOMİ en önemli gündem maddelerinden birisi olacaktır. Yaptığı tahribatların tespiti ve onarım için geliştirilecek metotlar en önemli çalışma konusu olacaktır.

Tuğla ve Kiremit Sanayii hem Türkiye’de, hem Eskişehir’de önemli işkollarından birisidir. Türkiye’de 250 civarındaki fabrika ülkenin duvar-çatı malzemesi ihtiyacını karşılamakta, emek-yoğun yapısıyla ciddi bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır.

Eskişehir özellikle Kiremit üretimi ile ön plana çıkmakta, Türkiye Kiremit Üretim Kapasitesinin %30 kadarını barındırmaktadır. Özellikle hammadde kalitesi ile ön plana çıkmakta, markalar ülkenin her noktasında “aranan olma özelliğini” devam ettirmektedirler.

Covid-19 öncesinde ülkemizde meydana gelen “ekonomik kriz” sürecinde İnşaat sektörü çok ciddi darbe almış, bu durum Eskişehir’de bulunan Tuğla-Kiremit fabrikalarından bazılarını etkilemişti. Covid-19 olayının ilerleyişi her gün farklı sonuçlar doğurmakta, kriz gittikçe genişlemektedir. Krizin yayılma alanının genişlemesi ayakta kalan üretimlerinde sıkıntı yaşamasına, üretimin durmasına neden olabilir. Ülkede birçok faaliyet askıya alınmakta, bunların içinde inşaatında olması olası olarak görülmektedir. Bu durum, Tuğla-Kiremit sektörünü zora sokacaktır.

Bu durumda devletimizden beklentilerimiz çok önemlidir:

- KOBİ destekleri arttırılmalıdır
- İşverenlerimizin KDV, Muhtasar, SGK gibi ödemeleri en az 3 ay ertelenmelidir.
- Bu destekler sırasında “**sektörel ayırım**” yapılmamalıdır.
- İnşaat sektörü için KDV indirimi mutlaka yapılmalıdır.
- Maden devlet katkı paylarında bu yıl toptan erteleme yapılmalıdır.

Görüş-4-

Covid-19 Virüsünün Sanayi Sektörüne Etkileri

Dünyada ve Ülkemizde yaşanmakta olan Covid-19 salgını neticesinde 9. Meslek grubu olarak tuğla, kiremit, çimento ve seramik üreticileri olarak sektörümüzdeki sorunlar ve taleplerimiz aşağıdaki gibidir:

Büyük oranda inşaat sektörüne satış yapan firmalarımız talepteki ve bayi yapılanmasındaki ani talep düşüşü nedeniyle büyük oranda üretimlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Bu kapsamda Kısa Çalışma ödeneğinden yararlanma şartlarının daha hızlandırılması ve kolaylaştırılması ana talebimizdir.

- Sektörümüzün mal satışı yaptığımız inşaat sektörü ile uyumlu olarak Mücbir Sebep halinde faydalanacak mükellef grupları arasına alınmasının, inşaat sektörü ve yapı malzeme üreticilerinin ayrılmasının daha yerinde olduğuna inanmaktayız.
- Enerji yoğun sektörlerden oluşan meslek grubumuzun ana taleplerinden biri de doğalgaz ve elektrik fatura ödemelerinde 90 gün erteleme için ilgili kuruluşlarca sağlanmasıdır.
- İnşaat sektörüne mal satan sektörümüz büyük oranda bu sektörden gelen çeklerle tüm tahsilatını yapmaktadır, mücbir sebep nedeniyle bu çeklerin ödenmemesi ciddi sorun yaratma potansiyeline sahiptir, bu nedenle çek sistemini işlevsel tutacak düzenlemelerin yapılması ticaret hayatının devamı için elzemdir.
- Sektörümüz vadeli satış yapmakta olup KDV ödemelerini peşin ödemektedir, bu anlamda KDV ödemelerinde erteleme sektörümüz için önemli bir destek olacaktır.

Görüş-5-

Korona Virüsün piyasalara olumsuz etkileri ve devletten beklentilerimiz;

ESGİAD (Eskişehir Genç İş Adamları Derneği) üyeleri arasında yapılan araştırma sonucu Eskişehir’de 40 bin kişinin bir arada çalışmak zorunda olmasının ciddi bir tehlike arz ettiğinin altını çizilmektedir.

Dünya birçok salgın hastalık atlattı. Ancak bugünün dünyasında kişiler ve eşyalar çok fazla hareket ettiği için Covid-19’un bulaşma oranı diğerlerinden daha yüksek bir seviyede. İletişim çağında olduğumuz için Dünyanın her yerinde olan biteni anlık yaşıyoruz ve bunun yarattığı panikle herkes dışarı çıkmaktan korkuyor. Küresel eve kapanma hali tahmin edildiği gibi genel talepte ciddi bir düşüşe sebep oldu. Bu düşüşün piyasalara olumsuz yansıdığı için bütün dünya borsaları çakıldı.

Devletler sayısız önlemler alıyor. FED sonsuz miktarda finansal varlık satın alacağını açıkladı ama seyir beklendiği gibi olmadı. Çok zor günler yaşıyoruz. Bu günleri panikle değil sağduyuyla ve akılcı müdahaleler ile aşabiliriz.

Korona Virüsün piyasayı Türkiye ve Eskişehir özelinde nasıl etkilediğine dair ESGİAD üyeleri arasında bir araştırma yaptık. Şikâyetlerini, Çözüm önerilerini ve taleplerini dinledik. Öncelikle Devletimizin almış olduğu önlemleri takdirle karşılıyoruz ancak şahsımda dâhil olmak üzere bu önlemlerin yetersiz olduğunu düşünen çok sayıda iş insanı var.

Gerçekleştirdiğimiz çalışmaya dair tespit ve taleplerimiz sonucu şu şekilde sıralanıyor

Kredi ve kira ödemelerinin öteleneceği dair haberler kesinlikle olumlu. Bu konuda kesin bir tebligat çıkmamış olsa bile piyasanın ihtiyacı olan bir önlem. Fakat faaliyet gösteremeyen bir ticarethane sadece kirasını ve kredisini değil diğer giderlerini de ödeyemez. Üyelerimizin en büyük beklentisi Kredi ve kiralar gibi, elektrik, gaz, su, telefon ve internet faturalarının da ötelenmesi.

Kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilme oranı ne yazık ki yetersiz. Yararlanmak için ticarethanenin en az bir ay kapanacak ya da en az %30 küçülmüş olması gerek. Yararlanacak kişinin en az 3 aylık çalışan olması gerek. Bu ve benzeri şartlardan dolayı bu imkândan çok dar bir kesim yararlanabiliyor. Burada kapsam genişletilmeli. İşletmenin küçülmesi ya da kapanması beklenmeden bu yardımlar uygulanmalı. Yoksa zaten yüksek olan işsizlik rakamların önünü alamayabiliriz.

65 yaş üstü vatandaşların ve kronik hastaların dışarı çıkmaları sınırlandı ancak bu insanların özlük hakları çalıştıkları yerde korunmalı. Bu süreçte yaş ya da kronik rahatsızlık nedeniyle hiçbir çalışan işten çıkartılamamalı fakat işverenlere de bu kişiler için ücret desteği verilmeli. Bu insanlara hastaneye gitmeksizin otomatik olarak iş görememezlik raporu ve bedeli ödenmesinin uygulanabilir olduğunu düşünüyoruz.

Belli sektörlerde SGK primleri ve muhtasar ödemelerinin öteleneceği söylendi. Ulaşım bundan yararlanabilecek sektörlerden biri ancak diğer sektörlerinde bu kapsama alınması gerekiyor. Yirminin

üzerinde tır ile hem kendi üretimimizin sevkiyatını hem dışardan aldığımız nakliye işlerini yapıyoruz. Üstelik demiryolu projelerinde kullanılmak üzere malzeme satıyoruz. Fakat ana faaliyet alanımız ulaşım değil diye destekten yararlanamıyoruz. Kapsam ne yazık ki çok dardır. Bunun genişletilmesi sadece bizim değil tüm sanayicilerimizin de ortak beklentisi.

İcra ve iflas başvurularının 30 Nisan'a kadar ertelenmesi ve çeklerin ödenmemesi durumunda karşılıksız çek ibraz etme suçunun oluşmaması özellikle kötü niyetli borçlular için fırsat oldu. Pek çok alacak temerrüde düştü. İyi niyetli yapılan bir çalışma olsa dahi bu karar ticari hayatı zora düşürecektir. Dar bir kapsamda iyi bir denetimle uygulanmasını bekliyoruz.

Üyelerimiz ekonomimizin en büyük çarkı olan inşaat sektöründe anormal bir durgunluk olduğunu ifade ediyor. Ev peşinatlarının %10'a çekilmesi bir heyecan yaratsa bile görebildiğimiz kadarıyla döviz kaynaklı maliyet artışları ve sokağa çıkma korkusu bu önlemin pozitif bir katkıya dönüşmediği yönünde.

Yıllardır üretim yapan bir sanayici olarak şahsımın da yaşanan süreçle ilgili kaygılarını iletmek istiyorum. Bildiğiniz gibi Eskişehir'de nüfus yoğunluğu üretim sektöründe çalışıyor. EOSB, KOBİ OSB, EMKO, TEKSAN, BAKSAN, Oto Sanayi, Küçük Sanayi gibi birbirine bitişik bu bölgede yaklaşık 40 bin insan çalışıyor. Bu kişiler aynı yerlerde çalışmakla birlikte, aynı servisleri, yemekhaneleri ve soyunma bölümlerini kullanıyor. Uzmanların virüsü 1 kişinin 100 kişiye bulaştırabileceği uyarısına göre bu olasılığın küçük bir kısmının dahi Eskişehir'i tamamen enfekte edebileceğini dikkate almak gerekiyor.

Her yerde, herkes tarafından "Evde Kal Türkiye" dense dahi bizler sokağa çıkma yasağı olmadığı için işletmelerimizi açmak zorundayız. Hiçbir tüccar piyasadaki yerini kaybetmemek adına "Ben Çalışmıyorum" diye bir inisiyatif alamıyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank'ın belirttiği gibi aynı işi yapan bir fabrika çalışırken diğeri üretimi durduramaz. Böyle bir kararı devletimizin uygulaması gerekiyor. Aksi takdirde haksız rekabet oluşur. Kendine gelen talebi başka bir yere yönlendirmemek ve piyasada tutunmak adına hiçbir işletme bu kararı uygulayamaz.

Özetle; 21 gün boyunca Olağanüstü Hal ilan edilmesini ve sosyal devletin varlığını yanımızda hissetmeyi istiyoruz. Kısa çalışma ödeneği ve diğer teşviklerin daha kapsayıcı bir şekilde dağıtılmasını bekliyoruz. Kredi, kira ve faturaların ötelenmesinin elzem olduğunu düşünüyoruz. Virüsü kontrol eden devletlerin bu şekilde önemli mesafe kaydettiğini unutmamak gerekiyor. Virüs kontrol edilmeye başlandığı zaman bu durum piyasalara fazlasıyla olumlu yansiyacak ve verilen kayıp kısa sürede geri kazanılacaktır. Önemli olan doğru tedbirleri zamanında almaktır

Görüş-6-

Covid-19 Virüsünün Sanayiye Etkileri

Sayın başkan TOBB ile ilgili istemiş olduğunuz şimdilik gelen öneri listesi aşağıdadır.

- 1- OSB’lerde elektrik, su ve doğalgaz faturalarının acilen ertelenmesi gerekmektedir.
- 2- Özel bankaların uyarılarak kredi ertelemelerini faizsiz olarak yapılmasının sağlanmalıdır.
- 3- Kredi faiz oranlarının acilen düşürülmesi ve sanayiciye acil destek verilmesi gerekmektedir.
- 4- Çevre ve emlak vergilerinin ertelenmelidir.

Eskişehir Sanayi Odası
Gıda İmalat Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Gıda Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

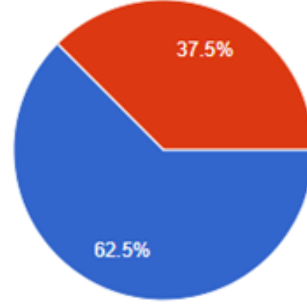
Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Kalifiye personelin istihdamının sürdürülmesi bu dönemde önemli sorunlar arasındadır. Personel istihdamına devam etmek isteyen işletmeler, kazançlarının düştüğü bu dönemde hem SGK primlerini hem vergilerini hem de personel maaşlarını ödemekte zorluk çekmektedir. Satışların düştüğü ve siparişlerin iptal edildiği bu dönemde, firmalar finansal kriz eşliğindedir.	Salgın sebebiyle herkes zor ve sıkıntı dolu günler geçiriyor. Bu dönemde hem çalışanlar, hem işverenler hem STK’lar hem de devletimiz fedakârlıklar yaparsa, birlikte sorunları aşabiliriz. İstihdamı korumak, hem önümüzdeki aylarda işlerin düzelmesiyle alınacak siparişlere hızlı cevap vermek açısından hem de istihdamın sağlanması ve işsizlik rakamları açısından önemlidir. Devletimiz en azından bu 2 aylık dönemde SGK primlerini almadan, çalışanların günleri yatmış olarak göstererek işletmelere destek olabilir. Böylelikle işletmeler elde edecekleri finansman ile işçi maaşlarını karşılayabilir.
Aynı ortamda 20-50 kişinin bir arada çalışması, servis araçlarını kullanması alınmaya çalışılan tüm önlemlere rağmen sağlık açısından sorun yaratmaktadır. Bulaşıcılık riski açısından önem teşkil etmektedir. 1 kişinin salgın hastalık taşıması ve asemptomatik olması durumunda yani hiçbir belirti vermemesi halinde tüm çalışanlar ve aileleri tehlike altına girmektedir. Toplum sağlığı, salgının önlenmesi ve çalışanların sağlığı açısından son derece sakıncalı bir durumdur.	-TOBB, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları aracılığıyla firmalara sağlık kitleri dağıtabilir, böylece salgına karşı önlem alınması hızlanır ve firmalara ek maliyet oluşturmaz. -Sağlık bakanlığı ile iş birliği yapılarak tüm OSB’lerde faaliyetini sürdüren firmalarda COVID-19 test taraması yapılarak erken tanı ve izolasyon ile salgının önüne geçilebilir.
Salgını önleme için alınan önlemler işletmelere yeni maliyetler çıkartmaktadır. Personel azaltılması durumunda önce yıllık izinler kullanılıyor, takiben ücretsiz izin seçeneği değerlendirilirse bu çalışan açısından önemli bir gelir kaybına neden olacaktır.	Çalışanların iş ve gelir kaybına uğramaması aynı zamanda işletmelerin finansal kriz ile bir batağa saplanmamaları en önemli noktadır, bu aşamada özel sektörün desteklenmesi önem teşkil etmektedir. Devletimize bu aşamada hayati rol düşmekte, işletmelerimize destek olması gerekmektedir.
Vergi, SGK, önceden planlanmış ödemeler, enerji faturaları ve personel maaşları ödenmeye devam etmektedir. Açıklanan teşvikler tüm sektörleri kapsamamaktadır. Satışların ve siparişlerin düştüğü bir dönemde, işletmelerin üzerinde ciddi bir finansal yük oluşmaya başlamıştır.	-Kısa dönem çalışma ödeneğine başvuran tüm firmalar koşulsuz yararlandırılmalıdır. -Enerji faturalarında vergilendirilme, dağıtım bedelleri 3 aylık dönemde alınmayarak faturalarda düşüş sağlanabilir. Özellikle OSB’lerin elektrik, doğalgaz ve su gibi giderleri en az 3 ay süreyle

	ötelemeleri beklenmektedir. -Önceden açıklanan teşvik kapsamında bulunmayan sektörlerde acilen pakete dâhil edilmelidir.
Üretimin devam etmesi halinde, üretim planlaması ve stok planlaması krizi ortaya çıkmaktadır. Satışların düşmesi, siparişlerin iptal edilmesi sonucunda yeni mamül üretiminin yapılması, stok fazlasına neden olmaktadır. Bu sebeple üretimin kısılması ya da durdurulması gerekmektedir.	Yukarıda saydığımız bazı çözüm önerileri ile üretim yavaşlatılarak stok krizi önlenmiş, finansman sağlanarak istihdam şartı kolaylaştırılmış, firmaların finansal krize girmelerinin önüne geçilmiş olabilir. En önemlisi ise kalifiye eleman kaybı yaşamadan bu dönemi atlatabiliriz. Fabrikaların ve imalathanelerin kısa dönem çalışması ya da kapanması ile salgın riski ortadan kalkar, aynı anda aynı ortamda bulunan insanların birbirine hastalık bulaştırması riskinin önüne geçmiş olunur.

1. İç Pazarda Daralma

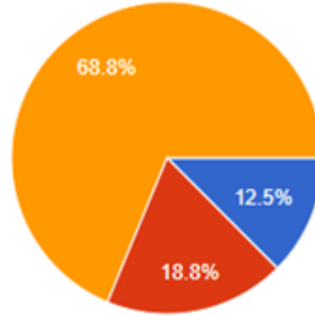
Ankete katılım sağlayan firmaların %62,5'i "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %37,5'i bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

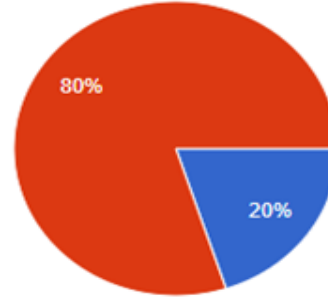
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %12,5'i "Evet, oldu", %18,8'i "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %68,8'i ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

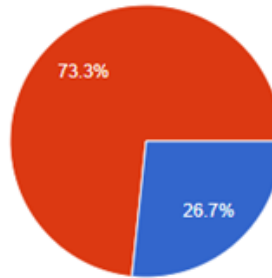
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %20'si "Evet, yaşandı", %80'i ise "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

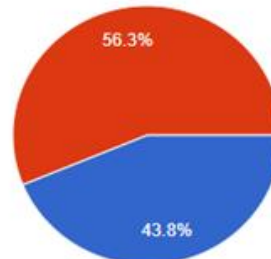
Ankete katılan firmaların %26,7'si "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusuna "Evet, yaşandı", %73,3'ü ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariki

Ankete katılan firmaların %43,8'i salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %56,3'ü şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir. Eskişehir Sanayi Odası'nın gıda sektöründe

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları, salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden gıda firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Gıda İmalat Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

- Küreselleşmeyle birlikte ülkemizde ki büyüme ve gelir dağılımı da değişiklikler göstermeye başlamıştır. Toplum sağlığı, bağımsızlığı ve geleceği sürdürülebilir gıda ile mümkündür. Gelir dağılımında ki eşitsizlikler, indirim marketlerin sayı olarak ülkeyi sarması ve küçük esnafın yaşadığı zorluklar satın alma alışkanlıklarının değişmesine sebep olmaktadır. İşleyişi olmayan tarım politikaları sebebiyle gıdanın sürdürülebilirliği ve güvenli gıda teminini de uzun vadede risk altındadır.
- Son yıllarda dengeli beslenme, gıda güvenliği/güvenilirliği, ekosistem, gıda stok dengesi, hammadde kaynakları/maliyeti, tarımsal ürünler, tarımsal ürünlere bağlı alternatif kullanım alanları, akıllı tarım uygulamaları, çevre kirliliği, çevrenin korunması vb. konular ön plana çıkmaya başlamıştır.
- Ülkemiz toprak yüzölçümü büyüklüğü, toplum refahı ve yaşam kalitesinin artırılması için tarım ve gıda sektörü lokomotif konumunda olacaktır.
- Şehrimizde Gıda sektöründe faaliyet gösteren sanayi kuruluşu sayısı diğer illere kıyasladığımızda oldukça azdır. Farklı alanlarda üretim yapan kuruluşların olması sektör birlikteliğin gerçekleşmemesine ve Odalarda faaliyet gösteren komite işleyişlerinin sağlıklı olmamasına sebep olmaktadır.
- 27 Aralık 2019 tarihinde Whuan/ÇİN kentinde başlayan ve 11 Mart tarihinde Türkiye’de de olduğu açıklanan Covid-19 virüsü dünya ekonomisini derinden sarmıştır. Sadece GIDA sektörü değil sosyo-ekonomik dengeyi sağlayan bütün sektörel kuruluş ve işletmeleri etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir.
- Birçok işletmede olduğu gibi Gıda İşletmelerinde de genel şartlar, işyeri davranış kuralları, hijyen eğitimleri, personel hijyen kurallarına uymalarının sağlanması, idari izinler, servis sayılarının artırılması, yemek oturma düzenlerin değiştirilmesi vb. uygulamalar virüsün yayılmasını önlemede büyük önem arz etmektedir.
- Bazı sektörler durmuş ya da durma noktasına gelmiş olmasına rağmen Gıda sektörü üretimine devam etmektedir, tüketim olduğu müddetçe de devam edecektir. Olası sokağa çıkma yasağı vb. durum söz konusu olduğunda da birçok sektör durmak zorunda kalsa bile özel izinli olarak gıda üreticileri tercihlerine bağlı olarak üretmeye devam edeceklerdir. Tüketicinin panik hali azalmış, kıtlık olacağına olan inancı kalmamıştır. Evlerde kuru gıda stoku yeterli seviyeye ulaştığı tahmin edilmektedir.
- Ülkemizde yaklaşık 3 haftadır varlığını büyüyerek devam ettiren virüs, gıda üreticilerinin ihracatını da olumsuz etkilemiştir. İşletmelerin döngüsünü sağlayacak tahsilatın zamanında yapılamayacak olması üreticiyi olumsuz etkileyecek faktörlerden biridir ve kendini

hissettirmeye başlamıştır. Nakit akışının sağlanamaması sektör için en büyük tehlikedir. Turizm sektörünün olumsuz etkilenmesi de Gıda Sektörüne arzı olumsuz etkileyecektir.

Bugüne kadar açıklanan desteklere ek olarak aşağıda ki başlıklara dikkat çekilebilir.

- Gıda ürünlerinde KDV'nin düşürülmesi,
- Gıda ihracatında destek sağlanması,
- Uluslararası taşıma fiyatlarının artması sebebiyle Lojistik desteklerin arttırılması,
- EximBank Kredi oranlarının düşürülmesi,
- Gıda bileşenlerinde kullanılan ithal ürünlerde kolaylık sağlanması,
- Tarım teşvikleri, Dış Ticaret Teşvikleri, İstihdam teşvikleri vb. arttırılması,
- Arıtma tesisi olmayan işletmelere uygulanan KÖP (Kirlilik Önleme Payı) bedelinin düşürülmesi,
- Elektrik, Su, Doğalgaz birim fiyatlarının minimize edilmesi,
- SGK Primlerinde işverene destek sağlanması,
- Nakit akışı kolaylaştırıcı önlemlere ek, çek vb. ödeme döngüsünün durmaması için ek önlemler alınması,
- İşsizlik yönünde personel maaşlarına ek destek, Aile Geçim İndirimine benzer, Çalışma Süreklilik İndirimi sunulması,
- İletişimden, Elektrikten, Su kullanımından ek maliyetlerin ÖTV vb. kalkması,
- İşverenler için indirimli elektrik kullanımı imkanı sunulması.

Nakit akışımızı dengede tutmak için panik değil, plan yapmamız gerektiğini kimsenin unutmaması gerekiyor.

Görüş -2-

- Gıda üretimi ve dağıtımı yapan firmaların çalışanlarına koruyucu kıyafet dağıtılması,
- Sadece gıda alışverişlerinde taksitli alışveriş yapılabilmesi için, bankaların bakkal ve marketlere kredi kartı vermesi gerekir.
- Verilen kredilerin doğru ve etkin kullanılması adına, verilen kredi sonrası denetim mekanizması devreye alınmalı. Buna ek olarak kredi kartı limitleri yükseltilebilir.
- Virüsten etkilenen tüm firmaların, NACE koduna bakılmaksızın SGK, muhtasar ve vergi ödemelerini ötelenmesi gerekir.
- Gıda ve temizlik maddelerinde KDV indirimi gündeme getirilebilir.
- Tarımda uygulanan politikaların revize edilmesi gerekmektedir. (Özellikle hammadde olarak kullanılan gıda malzemelerini üreten kamu fabrikalarının özelleştirilmesinin durdurulması gerekmektedir.)
- Buğday, arpa, mısır, yulaf, ayçiçeği, meyve, sebze gibi temel gıda maddelerinin fiyatları köyden kente artan göç sebebiyle özellikle bu yıl oldukça fazla yükselecektir.
- Ekmek ve makarnanın hammaddesi olan buğday üretimi bu sene oldukça sınırlı olacaktır. Bu sebeple özellikle temel gıda ve hayvansal gıdaların fiyatlarında yükselmeler olacaktır.

Eskişehir Sanayi Odası
Konfeksiyon ve Ambalaj Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

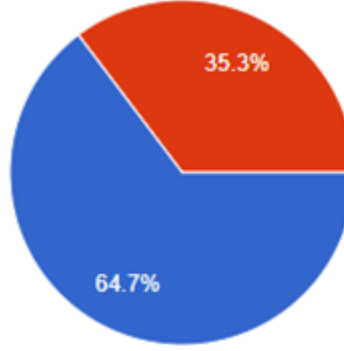
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Ambalaj ve Konfeksiyon Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Mart sonu itibari ile beraber borç ödemelerinde önemli düşüş görülecektir ve süre uzadıkça bu ödemeler daha da düşecektir. Satış kanallarının kapanması ve tedarik zincirindeki duraksamalardan dolayı durdurulan veya iptal olan siparişler, firmalarda ciddi likidite sorunu yaratacaktır.	Firmalara uygun kredi ulaşımın sağlanması ve hızının artması çok önemlidir.
Enerji maliyetleri çok yüksek olduğundan maliyetleri oldukça arttırmaktadır.	Firmalara enerji giderlerinde minimum 1 yıl ödeme kolaylığı sağlanması ve taksitlendirilmesi büyük bir katkı sağlayacaktır. Özellikle OSB’lerin elektrik, doğalgaz ve su gibi giderleri en az 3 ay süreyle ötelemeleri beklenmektedir.
Personel maaşlarını ödemede zorluk yaşanacaktır.	Kısa çalışma ödeneği desteğinin eylül ayına kadar uzatılması önemlidir.

1. İç Pazarda Daralma

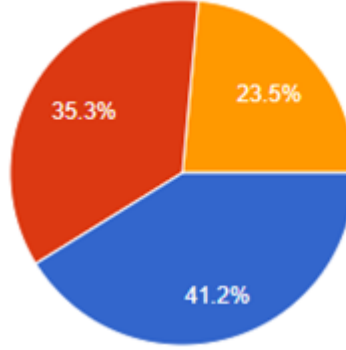
Ankete katılım sağlayan firmaların %64,7'si "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %35,3'ü bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

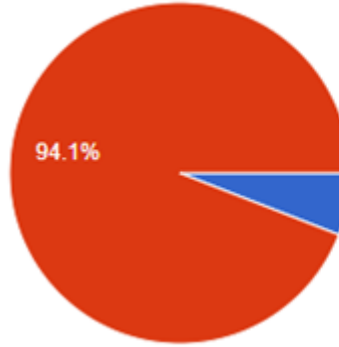
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %41,2'si "Evet, oldu", %35,3'ü "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %23,5'i ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

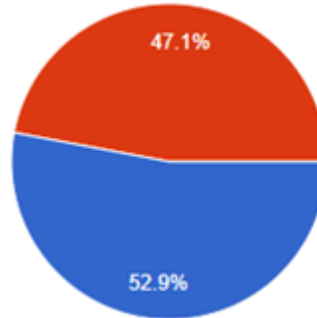
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %5,9'u "Evet, yaşandı", %94,1'i ise "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, yaşanmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

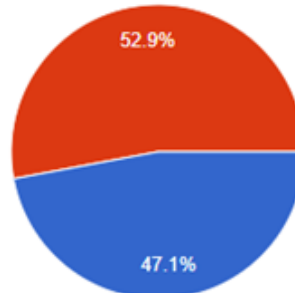
Ankete katılan firmaların %52,9'u "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %47,1'i ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariki

Ankete katılan firmaların %47,1'i salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %52,9'u şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası’nın Ambalaj ve Konfeksiyon sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden Ambalaj ve Konfeksiyon firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Konfeksiyon ve Ambalaj Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

Korona Virüsün Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörüne Etkileri;

Tekstil, Hazır giyim ve konfeksiyon sektörü şüphesiz 1,5 milyon üzeri kayıtlı istihdam sayısı ile ihracat payı içerisinde de, yüksek katma değer sağlayan ve küresel rekabet de önemli rol oynayan lokomotif sektörlerimizden birisidir.

Koronavirüsü yayılımı sürecinde kimse dünyada bu denli etkilerinin olabileceğini ön göremedi. Şubat ayı içerisinde Tekstil, Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe olumlu hava bile esmeye başlamış idi. Çin de başlayan ve hızla yayılan bu virüs etkisinin Türkiye Tekstil, Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe ilave 3 milyar dolar ihracat olanağının olacağı ve ağırlıklı Çin pazarında üretilen ve temin edilen ürünlerin Türkiye ye kayacağı ve sektörde kapasite kullanım oranının ciddi şekilde artacağı yönünde öngörüler vardı. Ne yazık ki, bu öngörü ülkelerin aldığı karantina uygulamaları, yiyecek, içecek ve sağlık ürünleri satanlar hariç tüm mağazaların kapanması, yani bir nevi her şeyin durdurma kararı alması sonucu, hayata geçemedi.

Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe, Kobi ve merdiven altı atölyeler hariç tüm üretici firmalar üretimlerini geçici süreliğine durdurdu, tüm mağazalar kapandı ve bununla beraber tüm gelir kaynakları durmuş vaziyettedir. Şuan Türkiye de tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün geldiği nokta budur ve en çok derinden etkilenen sektörlerden birisidir.

Peki, bu zorlu süreç ve sonrasını nasıl yönetebiliriz ve ülke olarak lehimize çevirebiliriz?

- Çin ve Çin Menşeli ürünlerine karşı dünyada genel bir güven problemi oluştu. Güçlü yönlerimize odaklanırsak, Çin ve diğer orta ve uzak doğu ülkeleriyle kıyaslama yapıldığında, jeopolitik konumumuz, en çok ihracat yaptığımız ülkelere olan yakınlığımız, üretim kapasitelerimiz, üretim ve sorun çözme yeteneklerimiz, tasarım ve AR-GE’de sağladığımız başarılar, bu zorlu dönemden sonra doğru kurgulanır ise bizim için büyük bir avantaj sağlayacaktır. Öncelikle devletimizin, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün ün ülkemiz için olan önemini görmeli ve bu sektör için ortak ve uzun süreli stratejiler geliştirmesi gerekiyor. Bu sektör ülkemiz ve geleceğimiz için çok önemli ve hassas sektör dür. Bu ortak stratejiye göre de firmaların yatırımlarını yapması ve kendi stratejilerini yeniden yapılandırması gerekiyor. İstihdam odaklı, ihracat hedefli, katma değer sağlayan, yeni yatırımcı ve yatırım yapmak isteyenlere cazibe sağlayan stratejiler ve uygulamalar gereklidir.
- Tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon istihdam odaklı sektör olduğu için bu sektörde ilişkisi olan tüm STK ve sendikaların acil toplanması ve işveren ve çalışanlarının bu zorlu süreçten minimum hasarda çıkmaları için ortak kararlar alması gereklidir.
- Firmaların, banka kredilerinde yeniden yapılandırmaya gitmesi gereklidir.

Şu an dünyada tüm sektörlerde olağanüstü bir durum var. Öngörülemeyen bir kriz değil, öngörülemeyen bir kargaşa yönetmek durumundayız. Doğal felaketler insanı aşırı derecede etkiler birde bunun üstüne günbegün çoğalan, etkilenen ve ölen insan sayısındaki artış doğal olarak bizlerde derinden kapanmamak üzere açılan psikolojik yaralar bırakacaktır ve normal hayata dönüş süremiz düşünüldüğünden daha fazla zaman alacaktır.

Görüş -2-

Korona Virüsün Ambalaj Sektörüne Etkileri;

Türkiye genelindeki salgın hastalığın etkileşimini sanayi sektöründe en genel perspektiften gören ambalaj sektörü, aynı zamanda ekonominin her kesimi ile ticari ilişkileri olan bir sektördür.

Bu nedenle, toplumun tüm kesimleri gibi kriz yönetiminde yaşama becerisini de birlikte öğreniyoruz. Devletin aldığı üst düzey kararların geri bildirimleri bizim sektörü de vurmaya başlamıştır.

Buna göre;

1) Mali Disiplin:

- Devletimiz, ne zaman bir kriz yaşansa, firmaların özeline inmeden mali disiplini gevşeten bazı kararlar almaktadır. İçeride kapanma, esnek çalışma, sektörel iş kaybetme durumunda kalan firmalara verilen destekleri saygı ile karşılıyoruz.
- Ambalaj sektörü, kötü yönetilmekten yada adalet sisteminin koridorlarından sıvışmaya çalışan krizden önce zaten kendi özel krizine girmiş firmalardaki icra safhasına gelmiş çekini, senedini ve cari borcunu ödemek istemeyen firmalara bir tolerans daha gösterilmesini doğru bulmuyoruz.
- Devlet, bir ticari kuruluşun alacağını ötelemek yerine varsa kaynağı borçlu firmaya destek kredisi açıp borç alacak ilişkisinin aksamadan dönmesini sağlamalıdır. Zira alacağı olan firmanın da çarklarının dönmeye ihtiyacı vardır kanaatindeyiz.

2) Gümrüklerdeki İşlemler:

- Yurtdışından getirilen konteynerlerde devletin hijyen temizlik yapmak, yapılanı denetlemek yada gümrük sahasında ithalatçı firmanın yapmak istediği işlemlere kolaylık sağlamak yerine bu alanın sahipsiz bırakılmasına kaygı ile bakıyoruz.
- Yapılacak hijyen çalışmasının yirmi dört saat kapalı konteyner bekleme zorunluluğu olduğundan böyle bir işlem gerekli ise uzman denetiminde devlet tarafından gümrüklerde yapılmasını istiyoruz. Yoksa buradan gelecek tehlikeye karşı amatör ruhla alınan önlemleri yeterli saymak zorundayız. Ayrıca yurtdışı tedarik zincirinin aksamadan devamını rica ediyoruz.

3) Personel:

- Risk grubuna giren yaş limiti, hamile, kronik hasta ve tansiyon, kalp gibi rahatsızlığı olanlara izinler verildi. Bu tür personel bir işletmede %3-8 seviyesinde olabilir. İzin süresince personelin raporlu sayılması, SGK, muhtasar vs. gibi prim ve vergilerinin de devlet tarafından ödenmesini arz ediyoruz. Zira bu durumdaki personelin izin süresince işletmeye hizmet katkısı maalesef yoktur. Bunun müsebbibi de firmalarımız değildir.

4) Denetim Ve Eğitimler:

- Salgının yayılmasını engelleyici, maske, koruyucu malzeme ve donanımlar hem kalite standardı hem de aşırı karaborsaya düşmesi yönünden başıboş kalmıştır. Özel network sistemler bile uzaktan eğitim ve online programları ile işlevini sürdürürken, benzer yöntemlerle firmalarımıza da uzaktan eğitim programı verilmesi mümkündür.
- Aynı kapsamda firmanın tüm çalışanlarına farkındalık eğitimi için slayt ve doküman desteği verilerek uygun koşullarda eğitim sağlanabilir.

5) Tedarik Zinciri:

- Yurt dışından getirilmek zorunda kalınan yedek parça, makine ve hammaddenin aksamadan yürütmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

6) Sektör Kategorisi:

- Ambalaj sektörü ekonominin temel ihtiyaçlarına cevap veren bir hizmet sektörü olduğundan, devlet tarafından kritik sektör olarak değerlendirilmeli ve son noktaya kadar çalışma izni verilmelidir. Uzaktan tedarik hızlanırsa kargo kutuları, gıda, koruyucu ekipman ve ilaç ambalajı gibi kritik ihtiyaçların aksamadan sağlanması gerekir.

Eskişehir Sanayi Odası
Mobilya İmalat Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Mobilya İmalat Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Kriz nedeniyle nakliye kısıtlamaları, daha önce alınmış siparişlerin teslimatını aksamış, birçok işyerinin elinde bitmiş ürün stokları oluşmuş, depolama altyapıları da olmadığı için üreticiler güç durumda kalmıştır.	Üreticilerin ellerindeki stokların eritilmesine katkı sağlamak adına, 2020 yılı sonuna kadar mobilyadan alınan KDV kaldırılmalıdır.
Sipariş iptalleri ve beklenen talebin gerçekleşmemesi sebebiyle nakit akışı sıkıntıya girmiş, firmalar işçi ücretleri, vergiler ve SGK prim ödemelerinde sıkıntı yaşamaya başlamışlardır.	SSK primlerinin ve vergilerin ertelenmesi yoluyla üretimin durdurulmasının önlenmesi gerekmektedir.
Firmaların büyük bir kısmında büyük oranlarda nakit akışı kesintisi yaşanmıştır.	Banka sisteminin en az altı aylık “faizsiz kredi” verebilmesinin yol ve yöntemleri araştırılmalıdır.
Satışlarının büyük kısmı yurt dışına olan ihracatçı firmalar, virüsün diğer ülkelerde daha önce yayılmaya başlaması ve etkisinin daha fazla olması sebebiyle büyük sıkıntılar yaşamaktadırlar.	Mobilya sektöründe özellikle ihracat yapanların nakliyede fiili kısıtlamaları nedeniyle karşılaştığı sorunu hafifletmek için Eximbank kredilerinde üç ile altı aylık bir erteleme talebi haklılık kazanmıştır.

Eskişehir Sanayi Odası’nın Mobilya sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre hizmet eden Mobilya firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır. Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Mobilya İmalat Komitesi

EK

Görüş -1-

Önce mobilya sektörümüzün “yapısal ve ekonomik özelliklerine” ilişkin bir özet paylaşmak istiyoruz. Kısaca şöyle özetleyebiliriz:

- Günlük yaşamın bütün alanlarında ev ve ofis mobilyaları yaşamın bir parçasıdır.
- Mobilya bir toplumun daha kaliteli yaşamasının ve refahının göstergesidir.
- Mobilya sektöründe atölye üretiminden endüstriyel kütle üretimine kadar değişik işyeri yapılanmaları mevcuttur.
- Sektörün girdi aldığı ahşap, deri, tekstil, metal, cam gibi alanlar ile girdi verdiği alanların çeşitliliği “istihdam yaratmasını” sağlar ve “sürdürülebilir büyümede çarpan etkisi” yüksektir.
- Sektörde “teknoloji kullanımı” hızla geliştiği halde “emek-yoğun karakterini” korumaktadır.
- Özellikle küreselleşme süreci ve neo-liberal yapılanmanın baskın olduğu son 50 yılda dünya ölçeğinde “üretim hiyerarşisi” değişmiştir. Ucuz-emek odaklı üretim öncü ülkelerden gelişmekte olan ülkelere kaymıştır.
- Orta sınıfın yükseldiği ülkelerde mobilya üretimi hızla gelişmiştir. Çin bu konuda başı çekmektedir.
- Kentleşmenin hızlanması ve yaşlı nüfusun artması mobilya sektöründe talebi artırırken, özel ergonomik tasarım ihtiyacını da artırmaktadır.
- Mobilya sektöründe küçük ölçek işyerleri başlangıçta gelişmeyi hızlandırmış, daha sonraki aşamalarda ölçek ekonomisi koşulları devreye girmiş, büyük ölçek yapıların erişilebilirliği ile küçük ve orta ölçek yapıların esneklik ve hızını bütünleyen piyasa yapıcısı kuruluşlar sektörü sürüklemiş, marka ve imaj yaratarak küresel satışı güçlendirmiştir.
- Örgütlü ve kurumsallaşmış mobilya işletmeleri ile çok küçük ölçekli ve kayıt dışı uygulama yapan işletmeler arasında “haksız rekabet” kavgası büyümüştür.
- Bugün mobilya sektörümüzün rekabet edebilir ölçek, rekabet edebilir donanım ve rekabet edebilir yönetim sorunu vardır.
- Kriz koşullarından bağımsız olarak mobilya sektöründe yapılanmanın getirdiği ve süreklilik gösteren zorunlar vardır. Başlıklar halinde özetlenen sektörün yapısal ve ekonomik özellikleri kriz koşullarında da değişik şekilde hayata yansımaktadır.

Güncel görevler nelerdir?

Mobilya sektörünün var olan yapısı içinde krizin yansımaları ve güncel görevler de şu şekilde özetlenebilir:

- Son yıllarda sektörün yaşadığı sıkıntılar üreticiyi yormuş ve sermayesini aşındırmıştır. Eksik işletme sermayesi nedeniyle değişik akışların on günlük aksaması bile birçok işyerinin çalışmalarını durdurma noktasına getirmiştir.
- Sektördeki çok küçük ölçekli yapı nedeniyle ihtisaslaşma ve kurumsallaşmada olması gereken yere ulaşamaması, bilgi eksikliği nedeniyle herkes kendi bildiğini yapmış, böyle bir gelişme uluslararası alanda güçlü yapıları ortaya çıkaramamıştır.
- Mobilya sektörünün tam sezona girdiği dönemde krizin ortaya çıkması, siparişlerin nakliyesinde kısıtlanmaların yaşanması bağlanmış sermayenin stokta mal halinde beklemesi işyeri maliyetlerini artırmıştır.
- Bir girişimcinin üç yüz kişiye, bir kalifiye elamanın otuz kişiye iş ve aş sağladığı bir yapıda olan mobilya sektöründe kalifiye iş gücünün tehlikeye girmesinin olumsuzluğu yüksek olabilir.
- Kısa çalışma ödeneklerinin kısıtlarının gözden geçirilerek daha pratik bir uygulamayla iş yerlerinin üretimi tatil etmemesine katkı yapması gerekmektedir.
- Fiili mal gönderme kısıtlamalarının yarattığı tahsilat yapamama iş yerleri özelinde nakit ihtiyacını artırmaktadır; bir çözüm bulunamazsa iş yeri kapatmalarının artmasından endişe edilmektedir.
- Kolektif kaynaklardan yapılacak destekler, işyerlerinin bir yıl önceki cirolarına bakılarak, o oranda destek sağlanırsa etkili olabilir düşüncesi yaygındır.
- Krizi bahane ederek imkânı olduğu halde borçlarını ödemekten sakınanların fırsatçı tutumunu izleyen denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Mobilya sektörünün istihdam yaratıcı etkilerini düşünerek, uygulama içinde olanların da görüşleri alınarak çözümler üretilmelidir. Büyük istihdam kayıpları, büyük sosyal olayların tohumlarını yeşertir. Sektöre indirgemeci mantıkla yaklaşılmamalı, bütünsel çözümler için iş birliği, güç birliği ve dayanışma içinde olunmalıdır.

Eskişehir Sanayi Odası
Makine İmalat Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

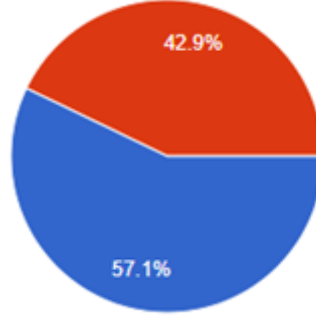
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Makine İmalat Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Personel maliyetleri, genel yönetim giderleri ve satış personeli maliyetleri firmalara ağır yükler oluşturmaya başlamıştır. Mevcut üretimin devam etmesi halinde; hammadde alımında ve işçi maliyetlerini üstlenmenin finansal zorluğu firmalara zarar verecektir.	Yurtdışı sipariş iptalleri için Eximbank tarafından imalatçının desteklenmelidir.
	Yeni makine yatırım kredilerinde ödemesiz dönemin faizsiz olarak ötelenmelidir.
	KDV alacakları hızlı bir şekilde imalatçıya ödenmelidir.
	Yatırım kredilerinde limit artışı yapılmalıdır.
	İmalatçı firmaların KOSGEB destek alacakları ödenmelidir.
Firmaların aktif satış tanıtım yapan personelleri iş tanımlarını yerine getirememektir ve buna bağlı olarak siparişler azalmaktadır. Sağlık sektörüne makine üreten firmaların ürünlerini tanıtması için hastanelerle ve yönetimleriyle görüşmesi durdurulmuştur ve bu durum ürün satışını azaltmaktadır.	Açıklanan destek ve tedbirlerin uygulama sürelerinin hızlandırılması beklenmektedir.
	Güncel borçların faizsiz olarak ertelenmesi, çalışan ücretlerinin ödenmesi noktasında destek sağlanması talep edilmektedir.
	Özellikle maske ve dezenfektan gibi malzemelerin toplu ya da ortak satın alınmasını organize etmesi talep edilmektedir.

1. İç Pazarda Daralma

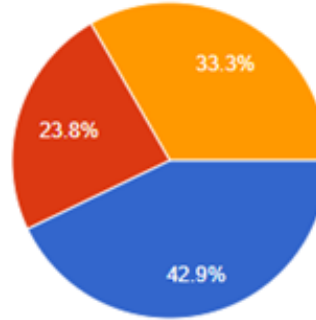
Ankete katılım sağlayan firmaların %57,1'i "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %42,9'u bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %42,9'u "Evet, oldu", %23,8'i "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %33,3'ü ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

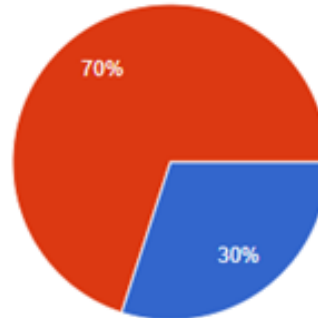
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %100'ü "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

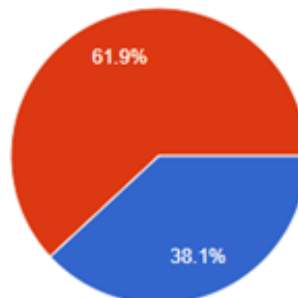
Ankete katılan firmaların %30'u "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %70'i ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariki

Ankete katılan firmaların %45,5'i salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %54,5'i şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası'nın makine imalat sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden plastik işleme firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Makine İmalat Sektörü Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

Korona Virüsün Makine İmalat Sektörüne Etkileri;

Çalışanların ve şirketlerin mağdur olmaması için devletimizin aşağıda sırasıyla belirttiğimiz konularda sektördeki üreticilere destek olunması beklenmektedir.

- 1- İmalatçı firmaların KOSGEB alacaklarının ödenmesi talep edilmektedir. (KOSGEB personelinin ödeme öncesi makineyi yerinde görmesi gerekmektedir ve bu işlemler çok geç ilerlemektedir.)
- 2- Yurtdışı sipariş iptalleri için Eximbank tarafından imalatçının desteklenmesi talep edilmektedir.
- 3- Yeni makine yatırım kredilerinde ödemesiz dönemin faizsiz olarak ötelenmesi talep edilmektedir.
- 4- KDV alacaklarının hızlı bir şekilde imalatçıya ödenmesi talep edilmektedir.
- 5- Yatırımın kredilerinde limit artışı gerekliliği talep edilmektedir.

Görüş -2-

Korona Virüsün Makine İmalat Sektörüne Etkileri;

KORONA VİRUS- COVID-19 NEDENİYLE YAŞANAN PROBLEMLER

Bilindiği üzere ülkemizde boy gösteren ve hızla yayılan Koronavirüs hastalığı (COVID-19) ekonomik olarak işletmeleri zor duruma sokmaktadır. Bu süreçte sektörümüz büyük sıkıntılar yaşamakta ve firmalar problemlerle karşılaşmaktadır. T.C Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü; Koronavirüs vakalarının tedavileri için sağlık kuruluşlarındaki yoğunluğu en aza indirilmesi ve sağlık personeli üzerindeki yükün azaltılması amacıyla; 17.03.2020 tarihli Elektik İşlemlerin Ertelenmesi ve Diğer Alınacak Tedbirler Konulu ve 14500235-403.99 sayılı yazıyı tüm sağlık kuruluşlarına göndermiştir. Bu yazı kapsamında hastanelere ve sağlık kurumlarına makine üreten firmaların ürettiği ürünler kullanılmayacak ve malzeme sarfiyatı duracaktır.

Bu kapsamda sahada aktif satış tanıtım yapan personelimiz iş tanımlarını yerine getirememektedir. Buna bağlı olarak siparişlerimiz azalmakta ve üretim sahamızda çalışan personelimizin maliyetleri, genel yönetim giderleri ve satış personeli firmalarımıza ağır yük oluşturmaya başlamaktadır. Mevcut üretimin devam etmesi halinde; hammadde alımında ve işçi maliyetlerini üstlenmenin finansal zorluğu kaçınılmazdır.

Eskişehir Sanayi Odası

Ulaşım Araçları İmalat (Havacılık, Raylı Sistemler, Otomotiv) Sektörü Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Ulaşım Araçları İmalat Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

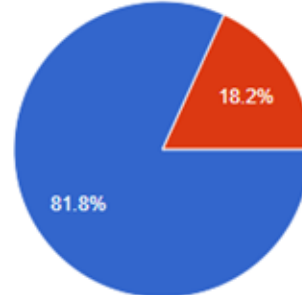
Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Covid-19 virüsü Havacılık Sektörü imalat sürecini daha da etkileyerek Havacılık sektöründe toplam üretimin % 60'lara kadar azalmasına sebep oldu Dolayısıyla işçi giderleri, krediler, SSK ve muhtasar giderlerimizi karşılayamayacak duruma gelindi.	SGK Primleri 3 ay ve ya duruma göre 6 ay süreyle karşılıksız devletimiz tarafından desteklenmeli
	Muhtasar ve vergiler yine 3 ay ve ya duruma göre 6 ay süreyle karşılıksız devletimiz tarafından desteklenmeli
	Mevcut devlet ve özel bankalara olan krediler 6 ay (faiz + anapara) ötelenmeli. Bu, %60'a yakın daralma yaşayan sektörümüzün ayakta kalabilmesi için önem arz etmektedir. Ayrıca bu öteleme ile bankalar tarafından ek faiz de talep edilmemeli
	Herhangi bir personel işten çıkarılmanın söz konusu olmaması için KOBİ'ler devletimiz tarafından desteklenmeli.
	Mevcut leasing ödemeleri 6 ay ötelenmeli
Devlet desteklemez ise en çok ihracat yapan, en çok beyaz ve mavi yaka çalıştıran bu sektör zor duruma düşecek ve on binlerce kişinin işsiz kalması söz konusu olacaktır.	Mart, Nisan ve Mayıs ayı, çalışanını korumak, kaybetmemek için Kısa Dönem Çalışma Ödeneğine başvuran Otomotiv Ana ve Yan sanayinin müracaatları istisnasız kabul edilmeli, hiçbir çalışan işsiz ve maaşsız kalmamalıdır. Kısa Dönem Çalışma Ödeneğinde yapılacak bir kaç isim değişikliği tekrar ve yeni başvuru şeklinde olmamalıdır.
	İhracat sıfırlandığı için Eximbank kredileri faizsiz 1 yıl dondurulmalı ve ötelenmelidir. Kurumlar vergisi 6 ay ötelenmelidir
	Beyaz Yaka personel için asgari ücretin brüt tutarının 3 katı uygulanmasının sağlanması firmaların mali yükünün azaltılmasına katkı sağlayacaktır.
	Otomotiv ve Yan sanayi desteklenmeli, ortalama 1 aylık ciroları kadar faizsiz 1 yıl ödemesiz 3 yıl eşit geri ödemeli Devletimiz finansal destek vermelidir.
Avrupa'daki tüm Ana Otomobil Üreticilerinin mart ortası itibariyle kapanması ve en az Mayıs sonuna kadar da kapalı kalacak olması nedeniyle Otomotiv Ana ve Yan Sanayi çok zor duruma düşecektir.	

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Türkiye deki Otomobil üreticileri de ihracatlarının neredeyse tamamını 5 büyük ülkeye satmaktadır. İngiltere, Almanya, Fransa, İspanya ve İtalya tamamında virüs nedeniyle tüm ekonomi durmuş, hiçbir otomobil satan bayii açık olmayıp, insanlar evlerinden dışarı çıkmamaktadırlar. Bu nedenle de Türkiye deki Tüm Otomobil ve Ticari araç üreticileri durmuş, %25 kapasiteyle devam etmeye çalışan bir üretici de bu hafta sonu kapatmak zorunda kalacaktır.	İhracat yapmış ve şu an yapamayan firmalar ortalama 2019 yılındaki 1 aylık ihracat bedelleri kadar faizsiz kredi desteği verilmelidir. TOBB Firmalara geçen yılki bilançosuna bakarak ortalama 1 aylık ciroları oranında finansal destek verebilir.

1. İç Pazarda Daralma

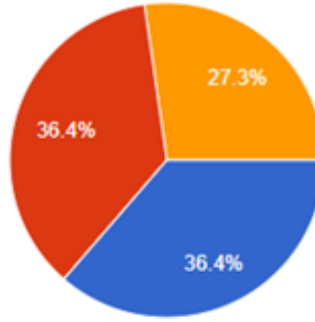
Ankete katılım sağlayan firmaların %81,8'i "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %18,2'si bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

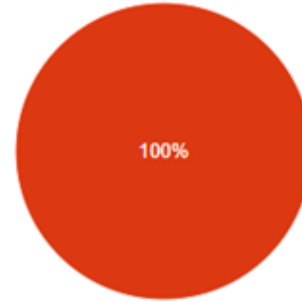
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %36,4'ü "Evet, oldu", %36,4'ü "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %27,3'ü ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

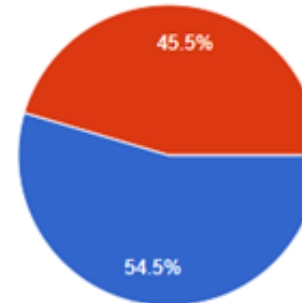
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %100'ü "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

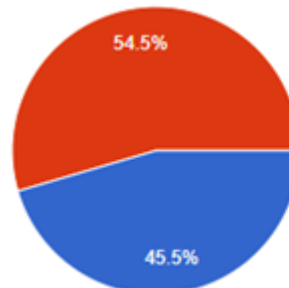
Ankete katılan firmaların %45,5'i "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %54,5'i ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariki

Ankete katılan firmaların %45,5'i salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %54,5'i şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası'nın ulaşım araçları imalat sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden plastik işleme firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Ulaşım Araçları İmalat Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

Korona Virüsün Havacılık Sektörüne Etkileri;

Daha önce özellikle havacılık sektörü olarak Boeing 737 MAX krizi ile sektörün imalatı 2020 yılı içerisinde % 35 azalmıştı. Sonrasında yine bu dönemde Dünya genelinde ortaya çıkan Covid-19 virüsü imalat sürecimizi daha da etkileyerek toplam üretimin % 60'lara kadar azalmasına sebep olmuştur. Üretimin azalması sebebiyle düşen satış ve gelir rakamları büyük problemlere yol açmıştır. Bu durum sonucunda işçi giderleri, krediler, SSK ve muhtasar giderlerimizi karşılayamayacak duruma gelinmiştir.

Çalışanların ve şirketlerin mağdur olmaması için devletimizin aşağıda sırasıyla belirttiğimiz konularda sektördeki üreticilere destek olunması beklenmektedir.

- 1) SGK Primleri 3 ay ve ya duruma göre 6 ay süreyle karşılıksız devletimiz tarafından desteklenmelidir.
- 2) Muhtasar ve vergiler yine 3 ay ve ya duruma göre 6 ay süreyle karşılıksız devletimiz tarafından desteklenmelidir.
- 3) Mevcut devlet ve özel bankalara olan krediler 6 ay (faiz + ana para) ötelenmelidir. Bu, %60'a yakın daralma yaşayan sektörümüzün ayakta kalabilmesi için önem arz etmektedir. Ayrıca bu öteleme ile bankalar tarafından ek faiz de talep edilmemelidir.
- 4) Herhangi bir personel işten çıkarılmanın söz konusu olmaması için KOBİ'ler devletimiz tarafından desteklenmelidir.
- 5) Mevcut leasing ödemeleri 6 ay ötelenmelidir.

Görüş -2-

Korona Virüsün Otomotiv Sektörüne Etkileri;

Öncelikle Avrupa'daki tüm Ana Otomobil Üreticilerinin mart ortası itibarıyla kapanması ve en az Mayıs sonuna kadar da kapalı kalacak olması nedeniyle Otomotiv Ana ve Yan Sanayi çok zor duruma düşeceği düşünülmektedir. Otomotiv sektörünün bu krizin etkilerini üzerinden atabilmesi için yaklaşık 1 yıla ihtiyaç olacağı öngörülmektedir.

Türkiye deki Otomobil üreticileri de ihracatlarının neredeyse tamamını 5 büyük ülkeye (İngiltere, Almanya, Fransa, İspanya ve İtalya) satmaktadır. Bu ülkelerin tamamında virüs nedeniyle tüm ekonomi durmuş, hiçbir otomobil satan bayii açık olmayıp, insanlar evlerinden dışarı çıkmamaktadırlar. Bu nedenle de Türkiye'deki tüm otomobil ve ticari araç üreticileri durmuş, %25 kapasiteyle devam etmeye çalışan bir üretici de bu hafta sonu kapatmak zorunda kalacağı öngörülmektedir. Sektör olarak Nisan ayında üretimin neredeyse tamamen duracağını, Mayıs ayında kısmi çalışma ihtimali olacağını ve Haziran ayından itibaren Eylül ayına kadar bir normalleşme süreci olacağını düşünmekteyiz.

Nisan ve Mayıs ayında işçilik maaşları problem olacak ve yaklaşık 200.000 çalışanı olan Otomotiv Tedarik sanayi firmalarının büyük bir kısmının Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında ciddi finansal kriz yaşayacakları öngörülmektedir.

Çalışanların ve şirketlerin mağdur olmaması için devletimizin aşağıda sırasıyla belirttiğimiz konularda sektördeki üreticilere destek olunması beklenmektedir;

1. Mart, Nisan ve Mayıs ayı, çalışanını korumak, kaybetmemek için Kısa Dönem Çalışma Ödeneğine başvuran Otomotiv Ana ve Yan sanayinin müracaatları istisnasız kabul edilmeli, hiçbir çalışan işsiz ve maaşsız kalmamalıdır. Kısa Dönem Çalışma Ödeneğinde yapılacak bir kaç isim değişikliği tekrar ve yeni başvuru şeklinde olmamalıdır.
2. Tüm firmaların üretimi durmuş ve çalışanlarını koruma savaşı içindeyken bankalarında elini taşın altına koyması ve mevcut tüm kredileri ilave faiz istemeden minimum 6 ay ötelemelidir.
3. İhracat sıfırlandığı için Eximbank kredileri faizsiz 1 yıl dondurulmalı ve ötelenmelidir.
4. Kurumlar vergisi 6 ay ötelenmelidir.
5. Mevcut tebliğe göre Kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez şeklindedir. Özellikle Beyaz Yaka personel için asgari ücretin brüt tutarının 3 katı uygulanmasının sağlanması firmaların mali yükünün azaltılmasına katkı sağlayacaktır.
6. Üretim yapan şirketlerin kira giderlerinin kriz dönemi geçene kadar 50% oranında azaltılmasının gerektiği düşüncesindeyiz. Krizin yükünü sadece üretici firmalar değil bu işten kazanç sağlayan her kesime eşit dağıtılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu konuda bir karar mal sahipleri ile kiracı durumundaki üreticilerin oluşan yükü paylaşmalarının doğru olacağı kanaatindeyiz.
7. Savunma Sanayi Desteklendiği gibi bu dönem de Otomotiv ve Yan sanayi desteklenmeli, ortalama 1 aylık ciroları kadar faizsiz 1 yıl ödemesiz 3 yıl eşit geri ödemeli Devletimiz finansal destek vermelidir.
8. OİB, UİB ihracatçı birlikleri ihracat yapmış ve şu an yapamayan firmalara ortalama 2019 yılındaki 1 aylık ihracat bedelleri kadar faizsiz kredi desteği verilmelidir.
9. TOBB firmalara geçen yılki bilançosuna bakarak ortalama 1 aylık ciroları oranında finansal destek verebilir.

Devlet desteklemez ise en çok ihracat yapan, en çok beyaz ve mavi yaka çalıştıran bu sektör zor duruma düşecek ve on binlerce kişinin işsiz kalması söz konusu olacaktır.

Bu nedenle Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın, Ticaret Bakanlığımızın, İhracatçı Birliklerimizin ve hepimizin bağlı olduğu üst çatımız TOBB un ucuz kredi değil, faizsiz finansal destek vermesi gerektiğine inanmaktayız.

Görüş-3-
DEMİRYOLU SEKTÖRÜ SORUNLARI ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

	İYİLEŞTİRME İHTİYACI		ÖNERİ	ÖNERİ ALANI	AÇIKLAMA
A	Yerli Milli ürün/sistem kullanım tercihlerinin yaygınlaştırılması	A1	Kamu kurumlarının yaptığı ihalelerde yerli ürün ikamesi olan ürünlerin temini ve kullanılmasını yönlendirecek mevzuat düzenlemesinin yapılması.	Mevzuat	Demiryolu sektöründe Yerli Milli ürün/sistem kullanım oranının artırılması ülke hedefidir.
		A2	Özel sektör tarafından yürütülen projelerde yerli ürün ikamesi olan ürünlerin temini ve kullanılmasını yönlendirecek mevzuat düzenlemesinin yapılması.	Mevzuat	- Konu hem kamu kurumları hem de özel sektör tarafından güçlü bir şekilde desteklenmelidir. - Bu noktada yasal düzenlemeler sürecin daha etkin olarak sürdürülmesi ve hayata geçirilmesine imkân sağlayacaktır.
		A3	Yerileştirme çalışmalarının daha etkin ve eş güdüm ile yönetilmesi için Savunma sektöründe yapılan modele benzer bir uygulamanın hayata geçirilerek çalışmaların merkezi olarak tek bir noktadan yönlendirilmesi ve takibinin yapılması. (Doğrudan Cumhurbaşkanlığına bağlı <u>RAYLI SİSTEMLER SANAYİ BAŞKANLIĞININ</u> kurulması)	Mevzuat	Merkezi yönlendirme ve takip sürecin daha etkin olarak yönetilmesine, yönlendirilmesine ve hızlandırılmasına imkân sağlayacaktır.
		A4	Projelerde ihale öncesi yerlilik oranları/imkanlarının netleştirilmesi.	Uygulama	İlgili taraflarca yerli ve milli ürün/sistem incelemesinin ihale öncesi yapılması yerli ürün kullanım tercihlerini artıracaktır.
		A5	Projelerde yerli sistem/ürün kullanımının belirlenmesi konusunu kapsayan yasal düzenlemenin yapılması	Mevzuat	Yapılacak yasal düzenleme yerli sistem/ürün incelemesini yönlendirecek ve kullanım tercihlerini artıracaktır.
		A6	Yerli ve milli ikamesi olan ürün/sistem ihalelerinin mümkün ise yabancı firmalara kapalı yapılması	Uygulama	
		A7	Yerileştirme master planı içeren bir genelge hazırlanması.	Planlama	AYGM, TCDD, belediye vb. işletme ve ihale makamlarını yönlendirecek yerileştirme master

B					planı içeren bir genelge hazırlanması yerli kullanımı artıracaktır.
		A8	Modernizasyon süreçlerinde yerli ürün kullanımının yönlendirilmesi	Planlama	
	Yerli Milli ürün geliştirme desteğinin etkinleştirilmesi.	B1	Demiryolu sektörü kapsayan TÜBİTAK destek paketlerinin artırılması	Mali Destek	
		B2	Demiryolu sektörü kapsayan TÜBİTAK destek onay süreçlerinin hızlandırılması	Mali Destek	İlgili kurullardan geçerek destek kapsamına alınmış olan ancak, Destek sözleşmesi TÜBİTAK tarafından henüz onaylanmayan projeler mevcuttur.
		B3	Yerli ve milli ürünlerin tasarım ve geliştirilmesine yönelik KOSGEB, TÜBİTAK desteklerin KOBİLER için artırılması.	Mali Destek	İlgili proje için kabiliyet ve yetkinlikleri bir projede bir araya getirebilen KOBİ'lerin daha hızlı ve etkin çözümler üretmesi mümkündür.
		B4	Mevcut sistemlerin modernizasyon süreçlerinde yenilenme ihtiyacı olacak ürünlerin belirlenmesi.	Planlama	Modernizasyon süreçlerinde yenilenme ihtiyacı olacak ürünlerin belirlenmesi ve yerli ürün ikamesi olmayan ürünler/sistemler için ARGE proje desteklerinin ve yönlendirmelerinin yapılması.
		B5	Yerli ve milli ürünlerin tasarım ve geliştirilmesi süreçlerinde işletmeler arası işbirliğinin artırılması.	Planlama	Yerli ve milli ürünlerin tasarım ve geliştirilmesi süreçlerinde devlet ve özel sektör bünyesindeki sistemlerin incelenmesi ve büyük işletme/KOBİ işbirliği imkânlarının teşvik edilmesi.
		B6	Ulusal Test Merkezi (URAYSİM) çalışmalarının hızlandırılarak tamamlanması.	Planlama	

C	Mali kaynak desteği	C1	Proje bazlı olarak yurtiçi ya da yurtdışı işlerde yerli firmalara fonlama yapılması.	Mali Destek	Bu tür bir fonlama yurt içi projelerde yabancı firmalara karşı rekabet gücünü ve yerli firmalar tarafından yapılacak iş potansiyellerini artıracaktır. İhracata doğrudan olumlu katkı sağlayacaktır.
		C2	Yurtdışı kaynaklı fon kullanımlarında yerli ürün kullanım imkânlarının artırılmasına yönelik mevzuat düzenlemesinin yapılması	Mevzuat	- Yurtdışı kaynaklı fon kullanımları mevcut uygulamalarda daha çok yabancı firmaların ve yabancı ürünlerin kullanılmasına ortam sağlamaktadır. - Fon yurtdışı bile olsa yerli ürün kullanımı ülke menfaatine uygun olarak dengelenmelidir.

Eskişehir Sanayi Odası
Metal İşleme Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

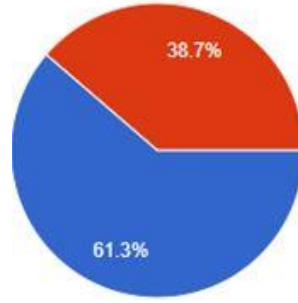
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Metal Eşya-Metal İşleme Sektörü- Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Haksız rekabete neden olacak, borç ödeme disiplinini gevşetecek kararlar alınması sakıncalıdır.	Devlet yetkililerimiz tarafından dikkate alınması gerekmektedir.
İş yeri kiralari istenmektedir. Bu sebeple kiracı ile mülk sahibi karşı karşıya gelmektedir.	Devlet tarafından karşılanmalıdır veya kanun çıkarılması gerekmektedir.
Dezenfektan ve ilaçlama konularında yönlendirme ve tedarik desteği istenmektedir.	Özellikle maske ve dezenfektan gibi malzemelerin toplu ya da ortak satın alınmasını organize etmesi talep edilmektedir.
Sularımız kesilmeyecek denmektedir ancak kesme işlemleri devam etmektedir.	Büyükşehir belediyesi ile görüşülmelidir.
Bir çalışana iş yerinde veya görev ifası esnasında Korona virüse yakalanması iş kazası addolunur mu?	Geçmiş yıllarda verilen Yargıtay kararları incelendiğinde, her ne kadar çalışması sırasında salgın hastalığa yakalanan bir çalışanın iş kazasına uğradığı görüşünün varlığı dikkat çekse de karşılaşılabilecek her bir durumun kendi içinde ve kendi şartları dâhilinde irdelenmesi gerekmektedir.
Mücbir sebep kavramı ve mücbir sebep kapsamında hangi hallerin sayılabileceği 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda açıkça düzenlenmediğinden, hangi hallerin bu kapsamda değerlendirilebileceği içtihatlar ile belirlenmektedir.	Coronavirüs salgının mücbir sebep sayılıp sayılmayacağı netleştirilmelidir.
Ana hammadde ithalatı girdisi sorun yaşanmaktadır ve yaşanacaktır.	ESO’nun üyelerin beklentilerinin ilgili mercilere ulaştırılması noktasında köprü vazifesi görmesi istenmektedir.
Kısa Çalışma ödeneği ile ilgili olarak, (yetki Ankara’da müfettiş raporu gerekiyor) yoğunluk düşünüldüğünde süre uzayacaktır ve çalışanlar mağdur olacaktır.	Yetki, İŞKUR İl temsilciliklerine verilmelidir.
Korona virüs önlemleri nedeniyle iş yerlerinde maske, servis (araç sayısı arttı), yemek, iş elbisesi, dezenfektan çalışmaları maliyetleri artırdı.	Organize Sanayi Bölgelerine (elektrik, doğalgaz, su) borçlu olan firmalara yapılandırma sağlanmalıdır.
	KDV ve Muhtasar ertelemesine SGK primi de katılmalıdır.
	İşletmelerin nakit akışına destek amaçlı olarak SGK ve vergi ödemeleri en az 6 ay süreyle ertelenmelidir.

1. İç Pazarda Daralma

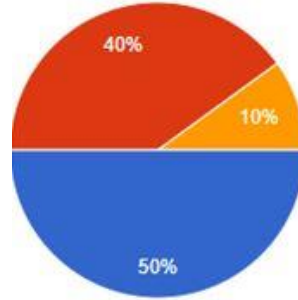
Ankete katılım sağlayan firmaların %61,3'ü "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %38,7'si bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

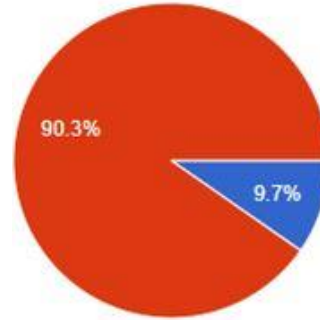
Ankete yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %50'si "Evet, oldu", %40'ı "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %10'u ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

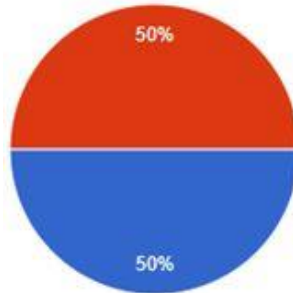
Ankete sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %9,7'si "Evet, yaşandı", %90,3'ü ise "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

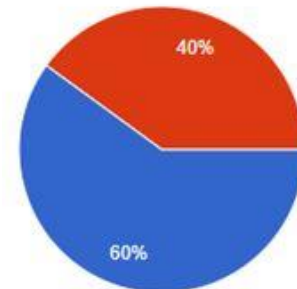
Ankete katılan firmaların %50'si "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %50'si ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariği

Ankete katılan firmaların %60'ı salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %40'ı şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası’nın metal eşya-metal işleme sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden metal eşya-metal işleme firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Metal İşleme Meslek Komitesi

EK

Görüş-1-

Covid-19 Virüsünün Sanayi Sektörüne Etkileri

ESO 12. Meslek Komitesi olarak üyelerimizle yapmış olduğum görüşmeler sonucunda öneri ve beklentiler aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

- Kronik hastalık nedeniyle iş başı yapmayan çalışanlar için maaşı kim ödeyecek, düzenleme yapılmadı
- Kısa Çalışma ödeneği ile ilgili olarak, (Yetki Ankara'da müfettiş raporu gerekiyor) yoğunluk düşünüldüğünde süre uzar ve çalışanlar mağdur olur. Yetki, İŞKUR İL temsilciliklerine verilmelidir.
- Korona virüs önlemleri nedeniyle iş yerlerinde maske, servis(Araç sayısı arttı), yemek, iş elbisesi, dezenfektan çalışmaları maliyetleri artırdı.
- İşletmelerin nakit akışına destek amaçlı olarak SGK ve Vergi ödemeleri en az 6 ay süreyle ertelenmelidir.
- Önümüzdeki aylar için üretim planlaması için önünü göremeyen şirketlerin personel çıkarmak yerine, istihdamı koruyarak, işçilik giderlerinin % 50 devlet % 50 işyeri tarafından sağlanması.
- Kısmi değil komple Sicil affı getirilsin
- Devlet, kamu borcundan dolayı (SGK-Vergi Dairesi) işletmelerin teminatlar üzerindeki haciz işlemini kaldırsın. Yeni bir KGF kredisi veya kredi kullanımının önünü açsın. Tapuda işlem yapılamıyor.
- Leasing, KOSGEB vb. ödemeleri en az 6 ay ötelensin.
- Organize Sanayi Bölgelerine (elektrik, doğalgaz, su) borçlu olan firmalara yapılandırma sağlansın.
- OSB hizmet faturaları Nisan ayından itibaren en az 6 ay ötelensin.
- KGF Kredileri gerçekten nakit akışı ve işletme sermayesi ihtiyacı olan işletmelere verilsin.
- OSB faturaları (gecikmeler dâhil) gecikme faiz oranları minumum seviyeye çekilsin. (faiz alınmasın)
- Ana hammadde ithalatı sıkıntısı olabilir. Devlet desteğine ihtiyaç olabilir.
- Krize yatırımda aşamasında yakalanan işletmelerin yatırımdan gelen giderleri 6 ay ötelenmeli veya uzun vadeli faizsiz özel bir kredi ile kredilendirilmelidir.
- E-Haciz uygulamalarının ivedilikle kaldırılması ve en az 6 ay uygulanmaması gerekir.
- Dolaylı ihracat yapan tedarikçi konumundaki firmaların ihracat yapan firmaların (EXIMBANK vb.) desteklerinden yararlanması gerekir.
- KGF veya Banka Teminat yapısı yeterli olmayan firmaların taşınmazları teminat kapsamına alınmalıdır.

Görüş-2-

Covid-19 Virüsünün Sanayiye Etkileri

Salgın hastalığın ilk görülmeye başladığı coğrafya olan Çin’de; Çin hükümeti, belirsizlikleri biraz olsun önlemek ve sözleşme taraflarını hükümlerini ihlal etmekten korumak amacıyla sözleşme yükümlülüklerini yerine getiremeyen şirketlere mücbir sebep sertifikaları vermeye başlamıştır. Mücbir sebep kavramı ve mücbir sebep kapsamında hangi hallerin sayılabileceği 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda açıkça düzenlenmediğinden, hangi hallerin bu kapsamda değerlendirilebileceği içtihatlar ile belirlenmektedir. Bu bağlamda, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 2017/11-90 E. 2018/1259 K. Sayılı ve 27.06.2018 tarihli kararında ve doktrinde salgın hastalık, mücbir sebep hallerinden biri olarak kabul edilmiştir. Söz konusu karar “Mücbir sebep, sorumlu veya borçlunun faaliyet ve işletmesi dışında meydana gelen, genel bir davranış normunun veya borcun ihlâlüne mutlak ve kaçınılmaz bir şekilde yol açan, öngörülmesi ve karşı konulması mümkün olmayan olağanüstü bir olaydır. Deprem, sel, yangın, salgın hastalık gibi doğal afetler mücbir sebep sayılır.” şeklindeki ifadesi ile Korona virüs salgının mücbir sebep sayılıp sayılmayacağı tartışmasında değerlendirmeyi şekillendirmektedir.

Stoklar ve satışlar üzerinde gerçekleştirilecek inceleme ve değerlendirmeler sonrasında güvenli seviyede stok tutup risk azaltılarak dengenin sağlanması üzerinde çalışmalar yapılabilir.

İstihdam ve İş Sağlığı Güvenliği

Korona virüs salgınının en önemli izdüşümlerinden birisi istihdam ilişkisinde kendisini göstermektedir. Ufak ve büyük çaplı şirketler binlerce çalışanı ile riskli bir ortam yaratmakta olup, Korona virüsün yayılması ve salgının büyümesinin engellenmesi amacıyla çeşitli önlemler alınmalı ve iş yerinde İşverenlerin başvurması gereken tedbirlerin önemini negatif bir tartışma ışığında ele almak isteriz.

Bir çalışana iş yerinde veya görev ifası esnasında Korona virüse yakalanması iş kazası addolunur mu?

Korona virüs salgınına yakalanan bir çalışanın iş kazası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği başta gelen tartışma konuları arasında yer almaktadır. Geçmiş yıllarda verilen Yargıtay kararları incelendiğinde, her ne kadar çalışması sırasında salgın hastalığa yakalanan bir çalışanın iş kazasına uğradığı görüşünün varlığı dikkat çekse de karşılaşılabilecek her bir durumun kendi içinde ve kendi şartları dâhilinde irdelenmesi gerekmektedir. Bu bakımdan salgından etkilenen her işçinin iş kazası kapsamında değerlendirilmesi doğru olmayacaktır.

Perakende sektöründe markalar, alışveriş merkezi yatırımcıları, cadde mağaza yatırımcıları, banka ve finansal kurumlar sürdürülebilir yaşam döngüsünün birbirinden koparılamayacak halkaları olduğundan Tarafların hiçbirisinin öngöremeyeceği ve kontrolü dahilinde olmayan

Korona virüs salgını gibi durumlardan ancak empati ve karşılıklı iyi niyetle Sözleşmelerin hükümleri ışığında diyalog yolu ile kira bedelinde uyarılama, geçici teşvikler, ödemesiz dönemler, salt ciro kirası uygulama gibi alternatif esnek çözümlerle sürdürülebilir ilişkinin güven içerisinde temini yolu tercih edilmelidir. Zira salgın eninde sonunda yenilecek ancak sektörün yaşam döngüsünün tarafları birbirlerine sürekli olarak ihtiyaç duyacaklardır.

Sağlık sigortası bakımından Korona virüs salgını ve ilişkili hastalıkların teminat kapsamı dâhilinde olup olmadığı tartışmalıdır. İş yeri sigortalarında Korona virüs salgını sebebiyle üretim aksaması ya da durması dolayısı ile gelir kaybı teminatı uygulanıp uygulanmayacağı tartışmalıdır.

Gelir idaresi başkanlığı 7020-7143 sayılı taksitlendirmelerde aynı takvim yılı içinde iki taksit ödenmemesinden dolayı ihlal edilen dosyalar olacaktır. Mücbir sebepten dolayı süre işlememeli ihlal nedeni sayılmamalı ek süre verilmelidir. Bunlara ek olarak

Bütün hastanelerin devlet hastanesi olması

Sırasıyla virüslü kişilere, yaşlılara, tüm Türkiye’de yaşayan kişilere çip takılması

Türkiye’nin ekonomi ve istihdamını sağlayan Kobiler, bakkalı, marketi, kasabı, berberi, lokantası, kahvesi vb. bunlara dönük ciddi önlemler alınması gerekir.

Covid-19 Virüsünün Sanayiye Etkileri

- 1) İş yeri kiralari istenmektedir. Bu sebeple kiracı ile mülk sahibi karşı karşıya gelmektedir.

Çözüm: Devlet tarafından karşılanması ve ya kanun çıkarılması.

- 2) Elektrik faturaları ödenmediği takdirde indirimden faydalanılmamasıdır.
- 3) Sular kesilmeyecek dendi ancak kesme işlemleri devam ediyor ve işletmelerdeki su ücreti konutlardaki fiyatın 2 katıdır.

Çözüm: Büyükşehir Belediyesi ile görüşülmesi.

- 4) Lokantacılar çıkarılan yemekleri satamıyor.
- 5) Hammadde ve Makine Ekipmanları sağlanamamaktadır.
- 6) Bankalar kredi verilecek denilmektedir ancak birçok sorun çıkarmaktalar.
- 7) İşçi, SGK ve BAĞ-KUR prim desteği verilmeli,
Çözüm: Devlet karşılamalı ya da prim alınmaması,
- 8) Vergilerin kaldırılması,
- 9) Devlet ve Millet İş Birliği ile 15 gün süreli sokağa çıkma yasağı uygulanıp sorun kökten çözülmelidir.

Görüş-3-

Covit-19 virüsünün ülkemize ve tüm dünyaya yayılması sonucu bütün faaliyetlerimiz ciddi bir sıkıntıya girmiştir. Bu bağlamda yapılabilecek destekler;

KDV ve Muhtasar ertelemesine SGK primi de katılmalı. Ayrıca bugün ödeyemeyen sanayici 3 ay veya 6 ay sonra nasıl ödeyebilecek. Çünkü çarklar dönmeye başladığında ham malzeme alımı veya çalışma vadelerini de düşündüğümüzde bunların ödemesi ciddi problem olacaktır. Bu yüzden geri ödemelerde faizsiz uzun vadeli krediler veya alternatif ödeme koşulları sağlanmalı.

İŞKUR' un verdiği kısa çalışma ödeneği bir şarta bağlanmamalı Şu an son üç yılda 450 günlük sigorta primi ve son 60 gün kesintisiz sigortalı olmak şartı var. Buna uymayan birçok çalışan var.

Görüş-4-

Tüm Dünya' da yaşanan ve ülkemizi de etkisi altına almış olan Covid-19 salgını nedeni ile sanayici, işveren ve çalışan tarafındaki sıkıntıları aşağıda derleyerek ilgili kuruma ileteceğiniz raporun içeriğine katkıda bulunmak isterim.

Bu sıkıntılardan; bazılarının yazıyı size gönderdiğim saatte çözümü bulunmuş dahi olabilir. Bu şekilde belirtmiş olmamın sebebi öncelik ile en büyük sıkıntımız; her saat başı alınan kararları, alt yapısı ile ilgili en ufak bilgilendirmemiz olmadan uygulamaya çalışmamızdır.

Şu an yaşanan; olağanüstü şartlara dair öncelikle, çalışma hayatının hızlı bir şekilde, tarafları olan, işçi ve işveren açısından düzenlenmesidir. En çok sıkıntı çektiğimiz konu budur.

Şöyle ki; 65 yaş üstü ve/veya kronik hastalığı olan çalışanı bulunan işveren nasıl işlem yapacaktır. Zira bu kural 65 yaş üstü ve/veya kronik hastalığı olan kişilerin sokağa çıkma yasağı olarak bildirilmiştir.

İçişleri Bakanlığının aldığı bu karar kişilerin şahsına yöneliktir. Aynı karar detayında bu koşulları taşıyan personeli olan işverenin nasıl davranacağı açıklanmamıştır.

Kronik bir rahatsızlığı olan personel evden çıkamayacağına göre işe icabet edemeyecektir. Yıllık izin süresi yok ise; işveren ücretsiz izin mi verecek? Yoksa iş kanunu temel alarak bu konuda belirtilen aşağıdaki madde kapsamında işlem yapabilir mi?

İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı

MADDE 25. - Süresi belirli olsun veya olmasın işveren, aşağıda yazılı hallerde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemezsizin feshedebilir.

III- Zorlayıcı sebepler:

İşçiyi işyerinde bir haftadan fazla süre ile çalışmaktan alıkoyan zorlayıcı bir sebebin ortaya çıkması.

İşverenin bu maddeye ilişkin işlem yaptığı durumda; işçinin karşı açacağı bir davada kazanma ihtimali %100'dür. Çünkü bu mücbir bir sebeptir. Ancak çalışma hayatının geneline mücbir durum yansıtılmamış olmak ile birlikte; yansıtılan personelin iş yerine gelemediği günler için işvereninden ücretsiz izin mi talep edecektir? Zira bu talebin personelden gelmiş olması gerekmektedir. İş kanununda işverenin işçi tarafından talep edilmediği sürece işçiyi ücretsiz izine çıkarma hakkı yoktur.

Bu konudan başka, işvereni olduğu kadar, işçiyi de yakından ilgilendiren “Kısa Çalışma Ödeneği” ile ilgili uygulama sıkıntılarımızdan bahsetmek isterim.

Covid-19 virüsü ile ilgili Kısa Çalışma talepleri özel olarak bu döneme tabii yeni şart ve koşullar ile düzenlenerek işçi ve işvereni rahatlatmaya yönelik uygulamaya alınmıştır. Ancak; başvuruların, başvuru tarihi itibari ile 60 gün içinde sonuçlandırılacağı bildirilmektedir. 60 gün sonra onaylanacak bir başvuru, bu süre içerisinde yıllık izin hakları tükeneneği için personeli ücretsiz izine çıkarma durumunu getirmektedir.

MADDE-41- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 23 – 30/06/2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere, yeni Korona virüs (Covid-19) kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için, ek 2nci maddenin üçüncü fıkrasında işçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için öngörülen hizmet akdinin feshi hariç işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmesi hükmü, kısa çalışma başlama tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olması şeklinde uygulanır. Bu koşulu taşımayanlar; kısa çalışma süresini geçmemek üzere son işsizlik ödeneği bak sahipliğinden kalan süre kadar kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya devam eder.

Bu madde kapsamında kısa çalışma uygulamasından yararlanabilmek için, iş yerinde kısa çalışma uygulanan dönemde 4857 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde yer alan sebepler hariç olmak kaydıyla işveren tarafından işçi çıkarılmaması gerekir. Bu madde kapsamında yapılan başvurular, başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde sonuçlanır.

Bu madde kapsamında yapılan başvuru tarihini 31/12/2020 tarihine kadar uzatmaya ve birinci fıkrada belirlenen günleri farklılaştırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

Bunun dışında; bu uygulamaya başvuran işverenin personeli işten çıkarma hakkı elinden alınmış olmaktadır. Ki; kapasitenin düşmesi gerekçesi ile personele işveren fesni ile işten çıkarma yapıldığında işçiye zaten işsizlik ödeneğinden faydalanma yolu açılmaktadır. Kısa çalışma ödeneğinden faydalanma yoluna giden işveren ve işçinin bu hakkı da düşmüş olacaktır. Kısa çalışma ödeneği onay yetkisinin merkezden alınarak il müdürlüklerine verilmesi bu 60 günlük süreyi kısaltacaktır.

Bir de; Kısa Çalışma ödeneğinin onaylandığı tarih itibari ile ilk bir haftasının Kurum tarafından ödenmeyeceğini bu bir haftanın işveren tarafından ödeneceğini bildiriyorlar. Birçok işveren bu ödenmeyecek 1 hafta için personeline yıllık izin kullandıracak ancak onay süreci uzar ise; çalışılmayan bu günlerin yarısını ödemek durumunda kalacaktır. Bu da onay sürecinin uzaması nedeni ile işverene ayrı bir yük olacaktır.

Ki; iş kanunun ilgili maddesi aşağıdaki şekildedir.

Madde 40 - 24 ve 25 inci maddelerin-(III) numaralı bentlerinde gösterilen zorlayıcı sebepler dolayısıyla çalışamayan veya çalıştırılmayan işçiye bu bekleme süresi içinde bir haftaya kadar her gün için yarım ücret ödenir.

Bunun dışında; Kısa çalışma ödeneğinden faydalanan personelin, emeklilik, kıdem ve işsizlik sigortasından faydalanma durumlarının sonrasında nasıl olacağının karara bağlanması gerekmektedir. Keza bu sorular çalışan tarafından işverene sorulmaktadır. Ancak yanıt verememekteyiz.

Ayrıca; bazı vergilerin ödeme tarihlerinin ötelenmesi ile ilgili alınan kararda, sektör kısıttı konulmuş olmasına rağmen, tüm çalışma dünyasının bu durumdan etkilendiği atlanmaktadır. Aynı vergiyi bu sektörlerle dâhil olmayan işletmelerin salgın koşullarında ödemesi nasıl beklenebilir?

Vergi dönemlerinin ötelenmesi ile KDV iade mahsup işlemlerinde sıkıntı yaşanmaktadır. SGK prim ödemeleri ötelenmediğinden dolayı vergi dairesi KDV iade servisleri SGK mahsup işlem dosyalarımızı işleme sokmamaktadır. Bu durum mahsuben ödenecek SGK primlerinin nakden ödenmesi gerekliliğini doğuracaktır. İşletmelerin üzerine ekstradan nakit yükü bindirecektir.

Yine 7226 sayılı torba yasa düzenlemesi kapsamında; aşağıda enerji ödemeleri için alınan karar ile ilgili detay açıklama yapılmamıştır.

MADDE2 - 15İ5İ1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak yardımlara dair Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 13 - 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen afetler nedeniyle afet yaşanan yerlerde elektrik ve/veya doğal gaz tüketim bedellerinin tahakkuk ve/veya tahsilatlarının süresinin ve kapsamının belirlenerek 1 yıla kadar ertelenmesi ile elektrik ve/veya doğal gaz dağıtım ve/veya tedarik şirketlerinin süz konusu ertelemeden kaynaklanan anapara haricindeki tüketicilerden tahsil edilmeyen bedellere ilişkin finansman maliyetinin, gecikme zammı tutarını geçmemek üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden karşılanmasına Cumhurbaşkanınca karar verilebilir.

Finansman maliyeti kapsamına girecek maliyet unsurları da dâhil olmak üzere bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

Bu bağlamda; alınan kararlar ile ilgili olarak, yukarıda değinebildiğim, bunun gibi ucu açık noktaların hem işveren hem çalışan için netleştirilerek uygulamaya alınması hususunda gerekli açıklamaların yapılmasını beklemekteyiz. Bu konudaki yardım ve destekleriniz için teşekkür ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Plastik İşleme Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

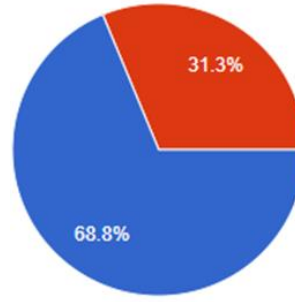
Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Plastik İşleme Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Hammadde temini konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.	Gümrük vergisine tabi ürünlerin temininde kısmi süreli vergi indirimleri ve/veya muafiyetlerinin getirilmesi talep edilmektedir.
Hem iç hem de dış pazarda önemli bir daralma söz konusudur.	Devlet tarafından açıklanan tedbirlerin, istihdamın etkilenmemesi adına, çok ivedi bir şekilde hayata geçirilmesi beklenmektedir.
Firmaların kapasite kullanım oranları ve vardiya sayılarında düşüş yaşanmaktadır.	Esnek çalışma ile ilgili başvuruların ilgili merciler tarafından onay süresinin minimum seviyeye indirilmesi, süreçlerin hızlandırılması istenmektedir.
Alınan bazı tedbirler işletmelere ilave maliyetler getirmektedir.	Kısa Çalışma Ödeneği kapsamında devlet destekleri firmalara ivedilikle sağlanmalıdır.
İşletmelerde sıradan enfeksiyon vakalarında dahi testlerin yetersizliğinden kaynaklı idari izin ve raporların miktarı artmıştır. Bu da istihdam kaybına neden olmaktadır.	Bu tür tedbirlerin tekrar incelenmesi, gerekli durumlarda finansman desteği verilmesi gerekmektedir.
Lojistik maliyetlerinde %30’u aşan bir artış söz konusudur.	Üretim yapan işletmelerin çalışanları için korona virüs testlerinin daha kolay ulaşılabilir hale getirilmesi beklenmektedir.
İhracat yapan işletmeler bu fiyatlara katlansa bile araç bulmakta sıkıntı yaşamaktadır.	İhraç edilecek ürünlerin lojistiği özel olarak desteklenmelidir.
Okulların kapanması nedeniyle özellikle çocuklu kadın çalışanlarda ciddi şekilde istihdam kaybı yaşanmaktadır.	Kadın çalışanların yoğun olduğu sektörlerde bu durum dikkate alınarak özel bir teşvik paketi geliştirilmelidir.
65 yaş üstü yöneticilerin dışarı çıkamaması nedeniyle işletmelerde yönetim ve organizasyon sıkıntıları gözlemlenmeye başlanmıştır.	Bu durumun kontrollü bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.
Üretim kapasitelerinin azalması sebebiyle temel giderlerin ödenmesi noktasında sıkıntılar yaşanmaktadır.	Elektrik, doğalgaz, su gibi temel üretim maliyetlerinin salgın süreci boyunca sübvansede edilmesi, özellikle OSB’lerin bu alanda borç ertelemesi gibi uygulamalara geçmesi beklenmektedir.

1. İç Pazarda Daralma

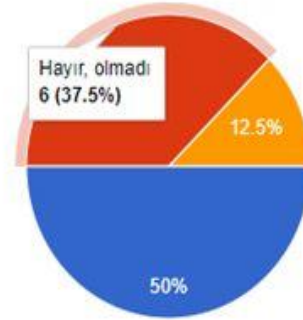
Ankete katılım sağlayan firmaların %68,8'i "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü? Sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %31,3'ü bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

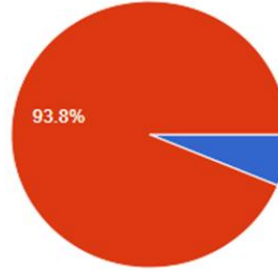
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu? Sorusuna firmaların %50'si "Evet, oldu", %37,5'i "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %12,5'i ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapmıyorum

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

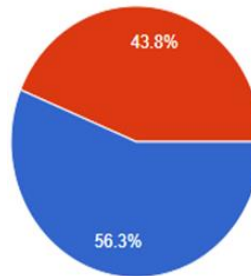
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu? Sorusuna ESO üyesi firmaların %6,2'si "Evet, oldu", %93,8'i ise "Hayır, olmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

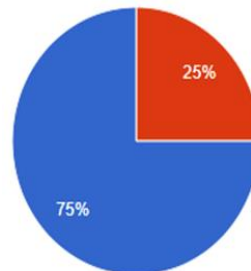
Ankete katılan firmaların %56,3'ü "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı? Sorusunu "Evet, yaşandı", %43,7'si ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariği

Ankete katılan firmaların %75'i salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %25'i şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası'nın plastik işleme sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden plastik işleme firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Plastik İşleme Meslek Komitesi

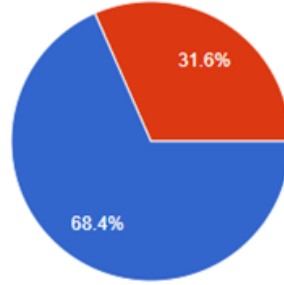
Eskişehir Sanayi Odası
Elektronik-Yazılım Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Elektronik-Yazılım Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Covid-19 virüsü Elektronik-Yazılım-Reklam Sektöründe sağlanan hizmetlerde azalmaya sebep olmuştur ve bu durumdan etkilenen firmalar çalışan giderleri, krediler, SSK ve muhtasar giderlerini karşılayamayacak duruma gelmiştir.	Salgından direkt olarak etkilenen sektörlerle “mücbir sebep” kapsamında uygulanan SGK, MUHTASAR ve KDV beyan ve ödemelerinin Temmuz ayı sonuna ertelenmesi imkânının, bu salgından dolayı olarak etkilenen Teknopark firmalarına da uygulanması talep edilmektedir.
	Salgın süresi boyunca istisnasız tüm teknopark firmalarına kira desteğinin sağlanması veya bu dönem içerisinde kiraların % 50 oranında azaltılması talep edilmektedir.
	Sektörde faaliyet gösterip kamuya hizmet üreten çok sayıda işletme vardır. Bu hizmetleri hem işletme merkezinde hem de hizmet yerinde taşeronluk hizmeti şeklinde sağlamaktadır. İşletmenin çalıştırdığı bu personellerin maaş ödemelerinde aksaklık olmaması amacıyla müşteri niteliğindeki kamu kurumlarının ödemelerinin aksatılmaması gerekmektedir.
Başta Almanya olmak üzere birçok ülke hazırladıkları eylem ve destek planlarında, karşılıksız olmaktansa bizim gibi teknoparklarda yer alan ve/veya AR-GE yapan firmaları fonlamak ve desteklemek için verilen projelerin kabul edilme oranını %4-5 ten %40-50'lere getirmeyi hedeflemektedir.	İŞKUR veya kamu kaynakları aracılığıyla, mevcut personelini işten çıkarmayan ücret ve yasal ödemelerini aksatmadan yapan firmalara belgelenmeleri koşulu ile bu salgın döneminde en azından çalışan personelin %50 maliyetini karşılanması talep edilmektedir.
Açıklanan ekonomik istikrar kalkını paketinin açıklanmasının üzerinden yaklaşık 10 gün geçmesine rağmen henüz finans kurumlarından geçtiğimiz cuma gününe kadar bizlere bir bilgi ulaşmamıştır.	Firmaların ayakta kalması için, yine de asıl işleri olan araştırma geliştirme yapmaları için fazladan teşvik etmektedir. Bizim de Sanayi Bakanlığımızın ve bağlı kurullarımızın (TUBİTAK, KOSGEB vb.) buna benzer bir çalışmaya geçmesi düşünülmelidir.
	Bu tür riz zamanında bürokrasiyi azaltıp süreyi kısaltmanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

1. İç Pazarda Daralma

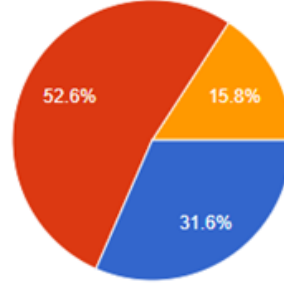
Ankete katılım sağlayan firmaların %68,4'ü "Firmanızda iç pazarda Koronavirüs kaynaklı olumsuz etkiler görüldü mü?" sorusuna "Evet, görüldü" şeklinde cevap vermişlerdir. Ankete katılanların %31,6'sı bu soruyu "Hayır, görülmedi" olarak cevaplamışlardır.

● Evet, görüldü
● Hayır, görülmedi

2. İhracatta Azalma Eğilimi

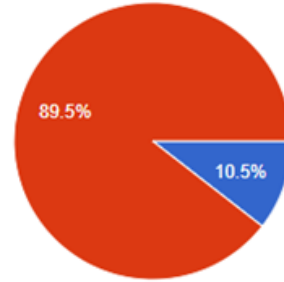
Ankette yer alan "Firmanızın ihracatında Koronavirüs kaynaklı sipariş iptalleri oldu mu?" sorusuna firmaların %31,6'sı "Evet, oldu", %52,6'sı "Hayır, olmadı" şeklinde yanıt vermişlerdir. Ankete katılan firmaların %15,8'i ihracat yapmadığını ifade etmiştir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı
● İhracat yapılmıyor.

3. Siparişlerde Bir Artış Yok

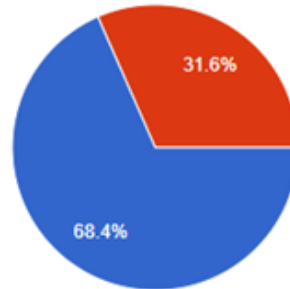
Ankette sorulan "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı sipariş artışı oldu mu?" sorusuna ESO üyesi firmaların %10,5'i "Evet, yaşandı", %89,5'i ise "Hayır, yaşanmadı" olarak cevap vermişlerdir.

● Evet, oldu
● Hayır, olmadı

4. Gümrükleme ve Lojistik Alanlarında Alınan Sıkı Tedbirler

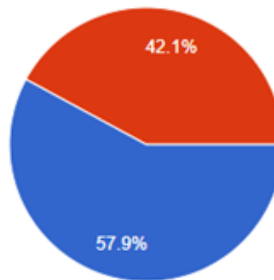
Ankete katılan firmaların %68,4'ü "Firmanızda Koronavirüs kaynaklı Gümrükleme veya Lojistik Alanlarında sorun yaşandı mı?" sorusuna "Evet, yaşandı", %31,6'sı ise "Hayır, şuana kadar yaşanmadı" olarak değerlendirmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

5. Girdi Tedariği

Ankete katılan firmaların %57,9'u salgına bağlı olarak girdi ithalatında sorun yaşadığını belirtmiştir. Firmaların %42,1'i şuana kadar girdi tedarikinde sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir.

● Evet, yaşandı
● Hayır, şuana kadar yaşanmadı

Eskişehir Sanayi Odası'nın elektronik-yazılım sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden plastik işleme firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Elektronik-Yazılım Sektörü Meslek Komitesi

EK

Görüş -1-

Korona Virüsün Elektronik-Yazılım Sektörüne Etkileri;

Çalışanların ve şirketlerin mağdur olmaması için devletimizin aşağıda sırasıyla belirttiğimiz konularda sektördeki üreticilere destek olunması beklenmektedir;

1. İŞKUR tarafından sağlanan İşbaşı Eğitim Programı kapsamında teknopark firmalarına sektörüne göre 3, 6, 9 ay gibi süre için stajyer personel desteği sağlanmaktadır. Ancak içinde bulunduğumuz süreç, bir Ar-Ge firmasında çalışabilecek stajyer personelin gözlemlenebilmesi için gereken 3, 6, 9 aylık sürenin oldukça uzun bir zaman dilimini çalışmadan veya evde çalışıldığı için kontrol dışındadır. İŞKUR müdürlüğünce belirlenen bu sürenin kurs programına dâhil edilmesi talep edilmektedir.
2. Salgından direkt olarak etkilenen sektörler “mücbir sebep” kapsamında uygulanan SGK, MUHTASAR ve KDV beyan ve ödemelerinin Temmuz ayı sonuna ertelenmesi imkânının, bu salgından dolayı olarak etkilenen Teknopark firmalarına da uygulanması talep edilmektedir.
3. Teknopark bölgelerinde bulunan kuluçka girişimcilere ve kafeterya restoren işletmelerine sağlanan 2 aylık kira ödememe imkânı sağlanmıştı. Teknopark içerisinde yer alan diğer firmalara ise sadece 2 Ay kira ertelemesi sağlanmıştı. Teknopark içerisinde yer alan kuluçka olmaktan çıkmış 3, 5 kişi ile girişimci olmaya çalışan çok sayıda firma vardır. Bu firmaların ayakta kalması istihdam eksiltmemesi yapmaması için salgın süresi boyunca istisnasız tüm teknopark firmalarına Kira desteğinin sağlanması veya bu dönem içerisinde kiralara % 50 oranında azaltılması talep edilmektedir.
4. Teknopark da faaliyet gösterip kamuya hizmet üreten çok sayıda işletme vardır. Bu hizmetleri hem işletme merkezinde hem de hizmet yerinde taşeronluk hizmeti şeklinde sağlamaktadır. İşletmenin çalıştırdığı bu personellerin maaş ödemelerinde aksaklık olmaması amacıyla müşteri niteliğindeki kamu kurumlarının ödemelerinin aksatılmaması gerekmektedir.
5. Başta Almanya olmak üzere birçok ülke hazırladıkları eylem ve destek planlarında, karşılıksız olmaktansa bizim gibi teknoparklarda yer alan ve/veya AR-GE yapan firmaları fonlamak ve desteklemek için verilen projelerin kabul edilme oranını %4-5 ten %40-50'lere getirmeyi hedeflemektedir. Kısacası firmaların ayakta kalması için, yine de asıl işleri olan araştırma geliştirme yapmaları için fazladan teşvik etmektedir. Bizim de Sanayi Bakanlığımızın ve bağlı kurullarımızın (TÜBİTAK, KOSGEB vb.) buna benzer bir çalışmaya geçmesi talep edilmektedir.
6. Teknopark şirketleri AR-GE merkezleridir. Faaliyetlerinin bir kısmını KOSGEB, TÜBİTAK, TİCARET BAKANLIĞI kamu destekleri ile sağlamaktadır. İçerisinde bulunmuş olduğumuz bu dönemde bu desteklerin hak edişlerinin aksaklığa meydan vermeden süratle ödenmesi gerekmekte olduğu kanaatindeyiz.

7. Açıklanan ekonomik istikrar kalkını paketinin açıklanmasının üzerinden yaklaşık 10 gün geçmesine rağmen henüz finans kurumlarından geçtiğimiz cuma gününe kadar bizlere bir bilgi ulaşmamıştır. Bu tür zamanlarda bürokrasiyi azaltıp süreyi kısaltmak faydalı olacağı kanaatindeyiz.
8. İŞKUR desteği doğrudan çalışana verilmek üzere hazırlanmış faydalı bir programdır. Bu ödeme salgın dönemi içinde istihdamını koruyan, maaş, SGK vs. gibi giderlerini eksiksiz sağlayan firmalara direk yapılması talep edilmektedir.
9. Henüz yeni mezun olmuş sigortalılık süresinden dolayı (450 gün) bu kapsama giremeyen çalışanlarımızın da olması nedeni ile İŞKUR desteği tüm çalışanları kapsamamaktadır. Bu kapsamın yeni mezunlar hariç olarak düzenlenmesi talep edilmektedir.
10. İŞKUR veya kamu kaynakları aracılığıyla, mevcut personelini işten çıkarmayan ücret ve yasal ödemelerini aksatmadan yapan firmalara belgelemeleri koşulu ile bu salgın döneminde en azından çalışan personelin %50 maliyetinin karşılanması talep edilmektedir.
11. İş bu nedenle istisnasız tüm Teknopark firmalarının 31 mart , 30 nisan ve 30 mayıs, 30 Haziran 2020 SGK ödemelerinin ertelenmesi talep edilmektedir.

Netice olarak salgın çok hızlı ilerlemektedir, iş bu nedenle Kamu adına hizmet eden tüm kurumların bu zamanda olabildiğince bürokrasiyi azaltıp daha hızlı kararlar alarak uygulamaları hızla hayata geçirmesi büyük önem arz etmektedir.

Eskişehir Sanayi Odası

Açıkhava ve Endüstriyel Reklamcılık Sektörü

Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Açıkhava ve Endüstriyel Reklamcılık Sektörü - Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Siparişlerdeki azalmalar nedeniyle düşen gelirler ve akabinde personel ücretlerinin ödenemez duruma gelmesi.	İşçi ücretlerinin kısa çalışma ödeneğinden ödenmesi, bu durumdan sektördeki herkesin yararlanması için de gün ve prim şartlarının bir defaya mahsus olmak üzere kaldırılması,
KOBİ'lere sağlanan ve sağlanacak destekler çok farklı mecralarda karışık bir biçimde açıklanıyor. Bu da kafa karışıklığına sebep oluyor.	Konuyla ilgili güncel ve sürekli bilgilendirilme ihtiyacı bulunmaktadır. Bu konuda ESO'nun yapmış olduğu çalışmalar takdir edilmekle birlikte, devamı beklenmektedir.

Eskişehir Sanayi Odası'nın Açıkhava ve Endüstriyel Reklamcılar sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi sonuçları salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir. Firmaların hem iç pazarda hem de ihracatta önemli oranlarda sipariş sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. İhracat yapan üyelerin büyük bir oranı gümrükleme ve lojistik alanında koronavirüs süreci ile birlikte problemlerle yüzleştiklerini ifade etmişlerdir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir'de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden Açıkhava ve Endüstriyel Reklamcılar firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Açıkhava ve Endüstriyel Reklamcılık Komitesi

EK

Görüş -1-

Tüm dünya ile birlikte Türkiye'yi etkisi altına alan korona virüs salgını halk sağlığının yanında ekonomik anlamda da birçok sektörü olumsuz etkiliyor. Yıllık 9 milyar dolarlık iş hacmine sahip olan açık hava ve endüstriyel reklam sektörü devlet desteği bekliyor. Sektörde uzaktan çalışma imkânı olmadığı için yaklaşık 125 bin kişiyi istihdam eden kurumları zor günler bekliyor.

Açık hava ve Endüstriyel Reklamcılar Derneği (ARED), endüstriyel reklam üreticileri ve benzeri grupların uzaktan çalışma imkânlarının olmaması ve doğrudan kapatılan ya da faaliyetleri kısıtlanan işletmelere münhasır ürün ve hizmetler sunmaları nedeniyle bu tür işletmeler için daha farklı önlemlerin alınması gerektiğini açıkladı. Eskişehir Sanayi Odası Meclis Üyesi ve ARED Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet ÖZDEMİREL tarafından yapılan açıklamada, mevcut ekonomik ortamda tüm paydaşlarının yanında olma bilinciyle çözüm önerileri şöyle sıralandı:

- İşyerlerinin su, elektrik, doğalgaz gibi giderlerine ait ödemelerinin süreç bitene kadar ertelenmesi,
- Vergi, SGK gibi devlete yapılacak ödemelerde indirimde gidilmesi, süreç bitene kadar ertelenmesi, zorunlu izinlerde SGK ödemelerinin alınmaması,
- İşletmenin maddi olarak sıkıntıya girmesi sonucu faaliyetlerine ara vermek zorunda kalması durumunda ilgili işletmeye Avrupa ve ABD uygulandığı gibi geri ödemesiz maddi destek sağlanması,
- Küçük ve orta ölçekli firmaların kredi ödemelerinin temerrüde düşmeden yapılandırılması, KGF ve KOSGEB Kredilerine ulaşımın kolaylaştırılması beklenmektedir

Koronavirüsün yayılmasına önlem olarak düşünülen uzaktan çalışma yönteminin bu sektör için mümkün olmadığı belirtilen raporda, mevcut koşullarda belirtilen iş aşamalarının sektöre uğraması ve üretim yapılamaması durumunda işverenin çalışanlarına ücretlerini ödeyememesi, ileri aşamada ise işyerlerinin faaliyetlerini durdurma mecburiyetinde kalması riskinin söz konusu olduğu ifade edildi. Raporun sonuç kısmında, kısa zamanda önlem alınamazsa içinde bulunduğumuz durumda 125 bin kişiye istihdam sağlayan sektörü çok zor günlerin beklediği ifade edildi.

Bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla.

Eskişehir Sanayi Odası
Atık Sanayi Sektörü
Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi Sonuç Raporu

Eskişehir Sanayi Odası (ESO) tarafından tüm dünyada ve ülkemizde de yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle iş dünyasının yaşadığı sıkıntıları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen “Atık Sanayi-Koronavirüs Etki Ölçüm Anketi” sonuçlanmıştır. Sektörde faaliyet gösteren ESO üyesi firmaların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada öne çıkan hususlar aşağıda başlıklar halinde özetlenmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

SORUNLAR VE TEHDİTLER	ÖNERİ VE BEKLENTİLER
Kâğıt fabrikalarının ihtiyacı olan atık kâğıdın %35’i ve plastik geri dönüşüm hammaddesinin yarıdan fazlası yurtdışından ithal edilmektedir. İthalat girdilerinde büyük bir soruna yol açacaktır.	
Bazı belediyelerin sokak toplamasını yasaklaması ile birlikte kâğıt, metal, plastik gibi hammaddeler evlerden organik atıklar ile birlikte çöp gömme sahalarına gömülmektedir. Az sayıdaki çöp gömme sahalarının girişindeki atık ayırma tesisleri de virüs tehdidi ile kapanmıştır.	Belediyelerle görüşülerek konu hakkında bir düzenleme getirilebilir.
Atık sanayi durma seviyesine gelmiş, emek yoğun bir iş kolu olması sebebiyle personellerle baş başa kalmıştır.	Atık işletmelerinin en büyük giderlerden biri olan SGK, MUHTASAR, VERGİ erteleme uygulaması Atık Sektörünü de kapsamalıdır.
Atık sanayi çalışanları her türlü atıkla muhatap olması sebebiyle işletmelerimizde her ne kadar önlem alınsa bile atıkların toplandığı noktalarda büyük bir sağlık riski altındadır.	Bu riskleri azaltma amacı ile, ilgili Devlet kurumları sosyal medyadan veya televizyonlardan duyurular yaparak en azından maske, eldiven, tıbbi malzeme atıklarını evlerde dezenfekte etme yöntemleri vidoları yayınlatmalıdır.
Atık Sanayi üretimden ve tüketimden direk etkilenen bir sektördür. Üretimin ve tüketimin olmadığı ortamda atık miktarı da aynı oranda azalır. Atık yönetimi son yıllarda tesis modernizasyonuna her ne kadar yatırım yapmış olsa bile emek yoğun bir sektördür.	Kısa çalışma ödeneğinin şartlarından biri olan işin 1/3 azalma oranı şartı önümüzdeki 6 aylık süre için kaldırılmalı, Bir kişi bile işten çıkarılmadan eve gönderildiğinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanılabilmelidir.
Tüm işletmelerden daha fazla risk içerdiği için hijyen endişesi nedeniyle bir çoğu üretimlerine ara vermiş, çalışanlarda tedbirlerini en üst seviyeye çıkarmışlardır.	Bankaların sektöre ilave kredi vermeleri kolaylaştırılmalı destek mekanizmalarından öncelikle faydalanmalıdır.

Eskişehir Sanayi Odası’nın atık sanayi sektöründe faaliyet gösteren üyeleri üzerinde yapılan Koronavirüs Etkisi hakkında alınan görüşlere göre salgının Eskişehir iş dünyasına etkilerini değerlendirmek açısından önemli sonuçlar vermektedir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin gümrüklerde ciddi kısıtlamalar getirmesine neden olan koronavirüs nedeniyle Eskişehir’de faaliyet gösteren sanayicilerin de girdi ithalatı konusunda sorunlar yaşamaya başladıkları tespit edilmiştir. Birçok sektöre yardımcı sanayi olarak hizmet eden Atık Sanayi firmalarında bu sıkıntı daha hissedilir şekilde yaşanmaktadır.

Üyelerimizden gelen tüm görüşler ekte yer almaktadır.

Konuyu bilgilerinize önemle arz ederiz.

Eskişehir Sanayi Odası
Atık Sanayi Meslek Komitesi

EK

Görüş-1-

Covid-19 Virüsünün Atık Sanayiine Etkileri

Korona virüs salgınından sonra dünyada en çok ekonomi ve sağlık sistemi değişirken yeni ekonomik düzende döngüsel ekonomi içinde atık yönetimi ve atık sektörü vazgeçilemez bir önem kazanacaktır.

Atık Sanayi üretimden ve tüketimden direk etkilenen bir sektördür. Üretimin ve tüketimin olmadığı ortamda atık miktarı da aynı oranda azalır. Atık yönetimi son yıllarda tesis modernizasyonuna her ne kadar yatırım yapmış olsa bile emek yoğun bir sektördür.

Ülkemizde gıda ambalajı için üretilen kâğıt hammaddesinin %85 atık kâğıttan yapılmaktadır. Kâğıt bobin üreten fabrikaların ana hammaddesi atık kâğıttır. Kâğıt fabrikalarının ihtiyacı olan atık kâğıdın %35 i yurtdışından ithal edilmektedir.

Plastik geri dönüşüm sanayiinin hammaddesinin yarıya yakını yurtdışından ithal gelmektedir.

Türkiye’de kullanılan demir çelik hammaddesinin %60 ı yurtdışından ithal edilmektedir.

Bazı belediyelerin sokak toplamasını yasaklaması ile birlikte kâğıt, metal, plastik gibi hammaddeler evlerden organik atıklar ile birlikte çöp gömme sahalarına gömülmektedir. Az sayıdaki çöp gömme sahalarının girişindeki atık ayırma tesisleri de virüs tehdidi ile kapanmıştır.

Yeni tip Covid-19 ile birlikte atıkları sahadan toplayan kayıt dışı sokak toplayıcılarının toplaması yasaklanmış, belediyeler ile sözleşmeli Toplama Ayırma Tesisleri hijyen tedbirleri nedeniyle toplamalarını azaltmış, Fabrikalardan atık toplayan Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisleri, Tehlikeli Atık İşleme Tesisleri, Elektronik Atık İşleme Tesisleri, Tehlikesiz Atık İşleme Tesisleri ülkede üretimin mevcut durumu sebebiyle atık miktarı azaldığından bazıları yarı kapasite ile, bazıları ise % 10 kapasiteyle çalışmaktadırlar.

Bahsi geçen tesisler tüm işletmelerden daha fazla risk içerdiği için hijyen endişesi nedeniyle bir çoğu üretimlerine ara vermiş, çalışanlarda tedbirlerini en üst seviyeye çıkarmışlardır.

Atıkların hammadde olan kısmı ithal edilemediği için önümüzdeki günlerde kâğıt geri dönüşüm, plastik geri dönüşüm tesisleri Hammadde bulmakta zorlanacaklar üretimlerini kısıtlamak zorunda kalacaklardır. İthal edilen atıklardan elde edilen ara veya nihai ürünlerin birçoğu ihraç edildiği için ihracat yapamayan ve yarının altında kapasite ile çalışmakta olan plastik geri dönüşüm tesislerinin birçoğu daha da zor durumda kalacaklardır.

Yukarıda bahsi geçen sebeplerden dolayı atık sanayi durma seviyesine gelmiş, emek yoğun bir iş kolu olması sebebiyle personellerle baş başa kalmıştır. Bu sebeple atık işletmelerinin en

büyük giderlerden biri olan SGK, MUHTASAR, VERGİ erteleme uygulaması Atık Sektörünü de kapsamalıdır.

Fabrikaların bir kısmı halen çalışmakta, evlerden atık halen toplanmakta, üretilen atığın da toplanması, ayrılması, geri dönüşümü, bertarafı çoğunlukla insan eliyle yapılmaya devam etmektedir. Atık sanayi çalışanları her türlü atıkla muhatap olması sebebiyle işletmelerimizde her ne kadar önlem alınsa bile atıkların toplandığı noktalarda büyük bir sağlık riski altındadır. Bu riskleri azaltma amacı ile, ilgili Devlet kurumları sosyal medyadan veya televizyonlardan duyurular yaparak en azından maske, eldiven, tıbbi malzeme atıklarını evlerde dezenfekte etme yöntemleri vidoları yayınlatmalıdır.

Kısa çalışma ödeneğinin şartlarından biri olan işin 1/3 azalma oranı şartı önümüzdeki 6 aylık süre için kaldırılmalı, Bir kişi bile işten çıkarılmadan eve gönderildiğinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanılabilmelidir.

Bankaların sektöre ilave kredi vermeleri kolaylaştırılmalı destek mekanizmalarından öncelikle faydalanmalıdır.

“Atık Sektörü içinde bulunduğumuz koşullarda, Sağlık Sektörünün en önemli desteği durumuna gelmiş, Salgın ile Mücadelede önemli bir misyon üstlenmiştir.” Atık sanayi sağlığın ve ekonominin güvencesidir.

**ESKİŞEHİR
SANAYİ
ODASI**